



Model profilové části maturitní zkoušky v odborných školách

obor vzdělání 63-41-M/02
Obchodní akademie

Publikace vznikla v rámci národního projektu Kurikulum S – Podpora plošného zavádění školních vzdělávacích programů v odborném vzdělávání, který realizuje Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ve spolupráci s Národním ústavem pro vzdělávání, školským poradenským zařízením a zařízením pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a s finanční podporou Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu ČR.

Více informací o projektu najdete na www.kurikulum.nuov.cz.

Autorský tým: Ing. Ivana Hudečková, Ing. Danuše Chromá, PhDr. Jana Kašparová, Ing. Petr Klínský, Ing. Radoslav Kučera, Doc. RNDr. Pavel Petrovič, RNDr. Eva Petříková, CSc., Ing. Eva Rathouská Grmelová, Ing. Taťána Vencovská, Ing. Jaroslava Zábranská, Mgr. Richard Žert

Ing. Taťána Vencovská, hlavní manažerka projektu

Editace: Jana Kašparová

Redakce: Lucie Šnajdrová

Jazyková korektura: Tereza Rychtaříková

Obálka, grafická úprava a zlom: Michaela Houdková

Vydal Národní ústav pro vzdělávání,
školské poradenské zařízení a zařízení
pro další vzdělávání pedagogických pracovníků
Praha 2012
ISBN 978-80-87063-97-2

POUŽÍVANÉ ZKRATKY:

MZ maturitní zkouška

NÚV Národní ústav odborného vzdělávání, školské
poradenské zařízení a zařízení pro další
vzdělávání pedagogických pracovníků

PMZ profilová část maturitní zkoušky

RVP rámcový vzdělávací program

SOČ středoškolská odborná činnost

SOŠ střední odborná škola

ŠVP školní vzdělávací program



1. Obsah

<u>Úvod</u>	3
<u>1. Postup při přípravě obsahu (zadání) profilové části maturitní zkoušky</u>	5
<u>2. Popis modelu PMZ</u>	6
<u>3. Tematické okruhy pro ústní zkoušky PMZ</u>	8
<u>3.1 Návrh tematických okruhů</u>	8
<u>3.2 Využití tematických okruhů pro přípravu PMZ ve škole</u>	13
<u>3.3 Vazba navržených tematických okruhů na kompetence absolventa</u>	16
<u>3.4 Kritéria ověřování a hodnocení žáků pro ústní zkoušky</u>	18
<u>4. Praktická maturitní zkouška</u>	34
<u>5. Maturitní práce s obhajobou</u>	48
<u>6. Literatura</u>	50
<u>7. Výklad pojmů</u>	50
<u>Přílohy</u>	

Úvod

Publikace přináší návrh pojetí profilové maturitní zkoušky, která vychází z rámcových a školních vzdělávacích programů.

Maturitní zkouška je tradičním nástrojem pro hodnocení vzdělávání ve středních školách. Přijetím nového školského zákona v roce 2004¹ byla zavedena nová podoba maturitních zkoušek, spočívající především v centrálně zadávaných standardizovaných zkouškách zaměřených na ověření klíčových a všeobecných kompetencí a znalostí z vybraných všeobecně vzdělávacích předmětů (tzv. společná část maturitní zkoušky). Zatímco společná část maturitní zkoušky je zajišťována státem, druhá část maturitní zkoušky, tzv. profilová část, je plně v kompetenci škol. Závazným kritériem je pouze počet povinných zkoušek² profilové části maturitní zkoušky (PMZ). Přitom funkce profilové části maturitní zkoušky je v odborném školství neméně významná jako část společná, protože PMZ je významným zdrojem informací o tom, jak je žák připraven pro výkon povolání a pracovních činností i pro další vzdělávání příslušného směru. Vyplývá to také z cílů maturitní zkoušky vymezených ve školském zákoně (§ 73): „Účelem závěrečné a maturitní zkoušky je ověřit, jak žáci dosáhli cílů vzdělávání stanovených rámcovým a školním vzdělávacím programem v příslušném oboru vzdělání, zejména ověřit úroveň klíčových vědomostí a dovedností žáka, které jsou důležité pro jeho další vzdělávání nebo výkon povolání nebo odborných činností.“

Vzhledem k tomu, že dvoustupňová tvorba vzdělávacích programů umožňuje školám větší volnost v koncepci kurikula, začali jsme se v rámci ověřování výuky podle pilotních ŠVP zabývat otázkou, jak nastavit PMZ tak, aby vedla k ověření nejen vědomostí, ale také/zejména dovedností (odborných i vybraných klíčových) vymezených v RVP a ŠVP, a napomáhala její srovnatelnosti v různých školách, které vyučují podle ŠVP stejných oborů vzdělání.

Cílem tohoto úkolu bylo zmapovat průběh maturitních zkoušek z odborných předmětů, posoudit různé přístupy a vytvořit model PMZ vycházející z RVP, o který se mohou školy opřít při přípravě maturitní zkoušky v nových oborech vzdělání.

Pro řešení jsme zvolili 8 oborů vzdělání, pro které byly vydány RVP v roce 2007: strojírenství, elektrotechnika, aplikovaná chemie, agropodnikání, obchodní akademie, hotelnictví, obchodník, technické lyceum. Jedná se zároveň o obory vzdělání, pro které byly vytvořeny první pilotní ŠVP v roce 2006 v rámci projektu ESF Tvorba a ověřování pilotních školních vzdělávacích programů v SOŠ a SOU. První žáci, kteří se vzdělávali podle pilotních ŠVP uvedených oborů vzdělání, skládali maturitní zkoušku již v roce 2009/2010.

Na úkolu se podílely kromě expertů NÚV také pilotní školy projektu Kurikulum

1 Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

2 Školský zákon v § 79, odst. 1 uvádí, že „Počet povinných zkoušek pro daný obor vzdělání stanoví rámcový vzdělávací program“, a dále v odst. 3 „Ředitel školy v souladu s prováděcím právním předpisem určí nabídku povinných a nepovinných zkoušek podle rámcového a školního vzdělávacího programu...“.

S a některé nepilotní školy, které o to projevily zájem. Pilotní školy oboru Obchodní akademie zastupuje Obchodní akademie Pelhřimov, Obchodní akademie Vlašim, Obchodní akademie, Hotelová škola a Střední odborná škola Turnov. Z nepilotních škol, jejichž zástupci jsou členy oborové skupiny NÚV Ekonomika a podnikání, se na této práci podílely Obchodní akademie Heroldovy Sady Praha 10, Obchodní akademie, Vyšší odborná škola cestovního ruchu a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky s.r.o. Hradec Králové. Tým pracoval pod vedením Ing. Evy Rathouské Grmelové, odborného garanta NÚV oboru Obchodní akademie.

Navržený model PMZ je předkládán školám jako příklad a zdroj informací pro přípravu profilové části maturitní zkoušky vycházející z rámcových a školních vzdělávacích programů.

Tato publikace je jedním ze souboru výstupů tohoto úkolu. Další výstupy představují návrhy modelů PMZ pro 7 dalších oborů vzdělání a syntetická publikace, která jednotlivé modely zastřešuje a popisuje přístup k realizaci profilové maturitní zkoušky v obecné rovině.

Je třeba zdůraznit, že zpracovaná **publikace má charakter metodického doporučujícího materiálu**, nikoliv závazného pokynu nebo předpisu. Je na každé škole, zda si některá z doporučení zavede i do své praxe.

Naše doporučení se netýkají ani tak požadavku na obsah zkoušek, ale změny přístupu k formulování zkušebních témat tak, aby byla jasná vazba na požadované kompetence absolventa a jejich ověření. Jestliže jsme se naučili pracovat s výsledky vzdělávání a kompetencemi při tvorbě a realizaci vzdělávacích programů, byla by zásadní chyba se na konci vzdělávacího procesu zaměřit jen na učivo.

1. Postup při přípravě obsahu (zadání) profilové části maturitní zkoušky

Při přípravě maturitních zkoušek, zejména ústních, se obvykle postupuje tak, že se nejprve vyberou předměty maturitní zkoušky podle učebního plánu a následně učitelé navrhnou témata pro jednotlivé zkoušky. Při maturitní zkoušce se potom ověřuje, jak žák zvládl učivo daného tématu, popř. jak tyto vědomosti umí využít při řešení nějakého úkolu.

Protože jedním z rysů kurikulární reformy je zaměření vzdělávání na kompetence absolventa, zatímco učivo je chápáno jako prostředek pro dosažení požadovaných kompetencí, měla by také maturitní zkouška ověřovat jaké úrovně těchto kompetencí žáci dosáhli. Obsah zkoušek, jejich zadání a způsob hodnocení by se měly odvíjet od odborných a klíčových kompetencí absolventa. **Východiskem by měly být zejména kompetence stanovené RVP, protože vyjadřují základní kvalifikační požadavky na absolventy.** Jejich splněním absolvent získá úplnou kvalifikaci pro výkon uvedených činností a povolání. Odborné kompetence absolventa vymezené RVP byly stanoveny na základě profesních profilů, kvalifikačních standardů a jiných popisů povolání, na jejichž zpracování se podíleli také vybraní představitelé zaměstnavatelů.

Z kompetencí vymezených v ŠVP půjde o ověřování zejména těch kompetencí, které nějakým způsobem profilují odborné vzdělávání žáků v daném oboru (poskytují mu určitou specializaci – odborné zaměření). Maturitní zkouška by měla ověřovat především komplexní kompetence žáka, nikoli dílčí dovednosti, které byly sledovány v průběhu vzdělávání.

Při přípravě maturitních zkoušek bychom si tedy měli *nejprve vymezit, které odborné a klíčové kompetence budeme ověřovat, prostřednictvím jakého obsahu a jakou formou (ústní, písemnou, praktickou)*. Na základě toho stanovíme zkušební předměty.

Poté rozpracujeme zadání jednotlivých zkoušek a zpracujeme ke každému tématu kritéria hodnocení.

Kritéria hodnocení jsou měřítka, podle kterých hodnotíme výkon žáka. Vypovídají o tom, co musí žák splnit (jaké má mít dovednosti a znalosti, na jaké úrovni), aby mohl být hodnocen podle stanovených klasifikačních stupňů. Kritéria hodnocení pomáhají také usměrňovat průběh zkoušky a způsob jejího vedení.

Při stanovování kritérií pro hodnocení vycházíme z výsledků vzdělávání vymezených v RVP a ŠVP.

Kritéria by měla zahrnovat také požadavky na vybrané klíčové kompetence (adekvátně formě zkoušky a tématu), např. při obhajobě maturitní práce, ústní nebo praktické zkoušce s výkladem žáka sledujeme, zda se žák vyjadřuje nejen věcně – tj. odborně správně, ale také kultivovaně (spisovně, hovorově, používá správnou terminologii nebo slang), jak umí argumentovat, označit a vysvětlit problém a jeho řešení.

I když legislativa připouští, že způsob hodnocení (jak budeme žáky hodnotit) může být stanoven až (resp. nejpozději) před zahájením maturitních zkoušek, z pedagogického hlediska by způsob hodnocení a kritéria hodnocení měl žák znát dopředu.

2. Popis modelu PMZ

Navržený model PMZ sleduje výše uvedené postupy, avšak představuje poněkud jednodušší variantu tvorby zadání a hodnocení maturitních zkoušek. Je rozpracován pro ústní formu PMZ a pro praktickou zkoušku. Je zpracován na základě RVP daného oboru vzdělání a nezohledňuje žádný konkrétní ŠVP, na této úrovni jej rozpracovaly a ověřily zapojené školy.

Při zpracování tohoto modelu jsme vymezili na základě RVP tematické okruhy, které představují základ vzdělávání v oboru, a porovnali jsme jejich soulad s kompetencemi absolventa stanovenými RVP. Podobně porovnáním školních zkušebních témat s profilem absolventa si ověříme, zda maturitní zkouška skutečně sleduje stěžejní výsledky stanovené RVP a ŠVP, nebo pouze výsledky dílčí. Následně byla k jednotlivým okruhům vymezena kritéria hodnocení.

Vymezené tematické okruhy rozpracovaly školy zapojené do řešení úkolu do svých maturitních zkoušek a zkušebních témat. Po ověření byly tematické okruhy upraveny a doplněny příklady jejich rozpracování podle zkušeností zapojených škol.

Předložený návrh (model) pojetí PMZ má tuto strukturu:

- Složení profilové části maturitní zkoušky v souladu s RVP
- Návrh tematických okruhů pro ústní MZ
- Příklad rozpracování tematických okruhů do jednotlivých témat
- Porovnání souladu tematických okruhů s kompetencemi absolventa v RVP
- Návrh kritérií hodnocení, příklady zadání
- Návrh praktické maturitní zkoušky
- Témata, organizace zkoušky, místo konání, hodnocení, ověřované kompetence, vazba na vzdělávací oblast a učivo RVP, doporučení školy
- Maturitní práce s obhajobou před zkušební komisí
- Téma, organizace zkoušky, místo konání, hodnocení, ověřované kompetence, vazba na vzdělávací oblast a učivo RVP, doporučení školy

Součástí jsou také konkrétní příklady z praxe zapojených škol.

Složení profilové části maturitní zkoušky

Navržená profilová část maturitní zkoušky zahrnuje, v souladu s RVP, celkem tři zkoušky, z nichž jedna se koná formou zkoušky praktické, nebo formou maturitní práce s obhajobou před zkušební maturitní komisí. Dvě zkoušky mají teoretický charakter a ověřují znalosti potřebné k výkonu požadovaných kompetencí. Pro zkoušku z ekonomiky jsme stanovili tematické okruhy, se kterými může škola dále pracovat podle svých potřeb a zohlednit přitom profilaci školy či oboru vzdělání, dlouhodobé tradice školy apod.



Maturitní zkouška profilová	Doporučené tematické okruhy	Vazba na vyučovací předměty	Vazba na RVP (obsahové okruhy)	Forma MZ
1. zkouška	ano	Ekonomika Účetnictví	Podnik, podnikové činnosti, řízení podniku	Ústní
2. zkouška	ano	Účetnictví Matematika Informační a komunikační technologie	Podnik, podnikové činnosti, řízení podniku, finance, daně, finanční trh, matematické vzdělávání,	Ústní
3. zkouška	částečně	soubor ekonomických předmětů	Podnik, podnikové činnosti, řízení podniku, finance, daně, finanční trh, tržní ekonomika, národní a světová ekonomika	Praktická, popř. kombinovaná (ústní + praktická), nebo maturitní práce s obhajobou

3. Tematické okruhy pro ústní zkoušky PMZ

Na základě obsahových okruhů vymezených v RVP pro oblast odborného vzdělávání a po podrobné diskuzi se zapojenými školami jsme stanovili soubor tematických okruhů, které vycházejí z RVP a představují teoretický odborný základ daného oboru

vzdělání. Tematické okruhy jsou východiskem pro stanovení témat jedné nebo dvou ústních zkoušek PMZ dle volby školy, pro každou zkoušku ředitel školy stanoví 20 – 30 témat.

Soubor obsahuje 15 tematických okruhů, každý tematický okruh je obsahově vymezen několika dílčími tématy.

Autorský tým vytvořil tematické okruhy, které jsou zpracovány v přímé vazbě s rámcovým vzdělávacím programem, resp. odbornými obsahovými okruhy pro obor vzdělání Obchodní akademie. Tematické okruhy byly navrženy pro ústní zkoušku z ekonomiky tak, aby si další školy, které navrhovaná témata využijí při koncipování vlastní profilové části maturitní zkoušky, mohly doplnit svá regionální specifika v souladu se zaměřením školního vzdělávacího programu. Přínosem takto zpracovaných tematických okruhů pro školy je možnost zajištění srovnatelnosti absolventů při ukončování vzdělávání v daném oboru.

3.1 Návrh tematických okruhů

1. Organizace, podnik, právní úprava podnikání

- ziskové a neziskové organizace
- podnikání, podnikatelský záměr a jeho zpracování
- právní formy podnikání – druhy živností, obchodních společností
- ukončení podnikání

2. Management

- fáze řízení
- propočty související se sestavováním a kontrolou plánu
- grafické vyjádření organizační struktury podniku
- využití motivačních nástrojů

3. Marketing

- podstata marketingu, prvky marketingu
- průzkum trhu
- produkt, cena, distribuce, propagace a jejich aplikace na příkladech, např. stanovení ceny, volba prodejní cesty a vhodné propagace, rozpoznání běžných cenových triků

4. Oběžný majetek

- pojem oběžný majetek, členění, pořízení, skladování, obrat zásob, spotřeba

materiálu, optimalizace zásob a nákupu

- písemnosti při nákupu materiálu, postup pořízení materiálu
- propočty spotřeby materiálu a optimalizace zásob a nákupu včetně komentáře výsledků

5. Dlouhodobý majetek

- dlouhodobý majetek, členění, opotřebení, odpisy, kapacita
- pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku
- výpočty odpisů, kapacity a jejího využití včetně komentáře výsledků

6. Zaměstnanci, mzdy

- získávání a výběr zaměstnanců (kde získat informace, jak je využít)
- vznik, změny a zánik pracovního poměru
- písemnosti při uzavírání a ukončování pracovního poměru
- práce konané mimo pracovní poměr
- práva a povinnosti zaměstnavatelů a zaměstnanců, kolektivní vyjednávání
- mzdové předpisy, formy a složky mzdy, náhrady mezd, dávky nemocenského pojištění, sociální a zdravotní pojištění, daň z příjmů ze závislé činnosti
- mzdové výpočty s využitím znalostí o zákonné úpravě mezd a autentických podkladů (např. zákona o daních z příjmů)

7. Prodejní činnost

- průběh prodejní činnosti, sjednání kupní smlouvy, dodací podmínky, platební podmínky, porovnání nejběžnějších dodacích a platebních podmínek
- kalkulace prodejní ceny ve výrobním a obchodním podniku
- realizace dodávky – expedice, doprava, pojištění, celní řízení
- písemnosti při realizaci dodávky

8. Náklady a výnosy

- náklady – členění, možnosti snižování
- výnosy – členění, možnosti zvyšování

- výpočty spojené se snižováním nákladů, zvyšováním tržeb
- kalkulace úplných nákladů, neúplných nákladů a jejich sestavení

9. Financování

- dva pohledy finančního řízení (výsledek hospodaření, platební schopnost)
- vlastní kapitál, cizí zdroje
- krátkodobé financování – zdroje, řízení likvidity a solvence
- dlouhodobé financování, cash flow
- čas, výnos, riziko a likvidita ve finančním řízení
- výpočty rentability, obrátky peněz, sestavení platebního kalendáře, časové hodnoty peněz a interpretace výsledků

10. Daně a zákonná pojištění

- soustava daní, přímé a nepřímé daně
- správa daní a poplatků
- DPH, daně z příjmů, srážková daň, silniční daň, spotřební daně, ostatní daně
- výpočet daňové povinnosti k DPH, k dani z příjmů fyzických osob a k dani z příjmů právnických osob
- soustava sociálního a zdravotního pojištění, výpočet sociálního a zdravotního pojištění zaměstnavatele a zaměstnance, princip výpočtu pro osoby samostatně výdělečně činné

11. Finanční trh

- finančního trh, peníze, cenné papíry, burza, obchodování s cennými papíry
- centrální banka a komerční banky
- aktivní operace, pasivní operace a služby bank, zpracování platebních dokumentů, porovnání možností uložení peněz, porovnání úvěrů, výpočty při směně cizích měn
- přímé bankovníctví
- úrokování a diskontování, rozdíl úrokové sazby a RPSN
- stavební spoření, penzijní připojištění
- pojišťovny, pojistná smlouva, výběr vhodného pojistného produktu

12. Osobní finance

- osobní (domácí rozpočet)
- přehled o osobním majetku a závazcích
- vhodné možnosti nakládání s penězi
- vhodné možnosti získání chybějících prostředků
- ochrana před předlužením

13. Podstata fungování tržní ekonomiky

- vzácnost, obětovaná příležitost
- výrobní faktory, ekonomický koloběh
- podstata tržní ekonomiky (nabídka, poptávka, tržní rovnováha), důsledky působení trhu

14. Národní hospodářství, hospodářská politika

- úloha státu v tržní ekonomice, aplikace znalostí sociální politiky
- magický čtyřúhelník, komentář konkrétních událostí v národním hospodářství, např. vývoj inflace, nezaměstnanosti, HDP a státního rozpočtu, jak reagovat na inflaci
- soustava veřejných rozpočtů, rozpočet EU, strukturální fondy
- hospodářská politika, politika expanzivní a restriktivní, vnitřní měnová politika, fiskální politika, odhad vlivů opatření těchto politik na ekonomiku

15. Světová ekonomika

- mezinárodní obchod, důvody existence, protekcionismus a liberalismus
- vnější obchodní a měnová politika, vliv opatření těchto politik na ekonomiku
- ekonomická integrace, charakteristika EU

3.2 Využití tematických okruhů pro přípravu PMZ ve škole

Na základě uvedených tematických okruhů škola připraví a rozpracuje vlastní zkušební témata pro jednu nebo dvě ústní zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

Pro každou ústní zkoušku se stanoví 20 – 30 témat. Při sestavování témat a konkretizaci jejich obsahu a rozsahu využijí učitelé dílčí témata uvedená u jednotlivých tematických okruhů i obsah a náplň příslušných učebních osnov školního vzdělávacího programu. V případě, že ŠVP je profilován v určitém odborném směru, bude tato profilace zohledněna ve větší míře podrobnosti vybraných témat v rámci jedné nebo obou ústních zkoušek. Pokud by škola chtěla zařadit odborné zaměření ŠVP jako samostatnou ústní zkoušku, musí rozsah odborného zaměření splňovat podmínku minimálně 144 hodin plánované výuky za celou dobu vzdělávání.³

Cílem zkoušení je ověřit, jak žák zvládl učivo daného zkušebního tématu, respektive jak umí osvojené vědomosti využít při řešení zadaného úkolu.

Příklad rozpracování tematických okruhů do témat maturitních zkoušek

Vybraný tematický okruh č. 3 je dále rozpracován do zkušebního tématu, a to formou zadání (úkolů) pro žáka. Pracovní tým se rozhodl pro rozpracování tematických okruhů do zkušebních (maturitních) témat formou pracovních listů pro žáka, které jsou zapojenými školami běžně využívány (proto je u každého úkolu uvedeno bodové ohodnocení). V příloze jsou uvedeny další příklady rozpracování tematických okruhů do maturitních témat členy pracovní skupiny.

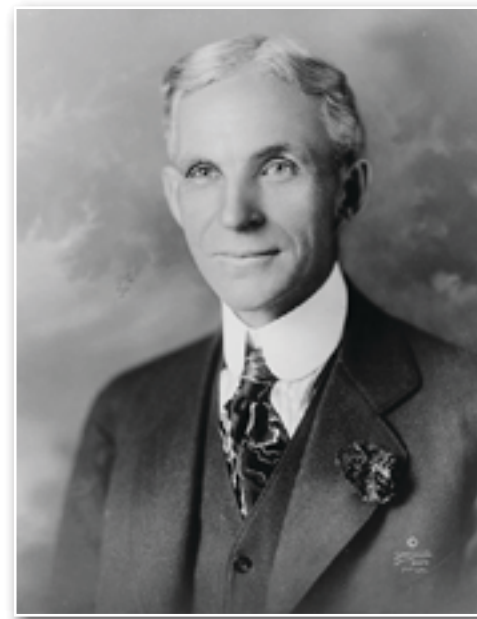
Tematický okruh č. 3: Marketing

Zadání:

- ✓ Co je to marketing? Charakterizujte. 2b
- ✓ Kdo nebo co je středem zájmu moderního marketingu? 2b
- ✓ Co znamená označení 4P v marketingu? 2b
- ✓ Kterou podnikatelskou koncepci charakterizuje zásada: 2b

„Vytvoř co nejlevněji a prodáš“.

³ Vyhláška č. 177/2009 § 14 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou v pozdějším znění.



Henry Ford



Tomáš Baťa

Doplňte: fáze marketingového výzkumu:

3b

1.

2.

3.

4.

- ✓ Je-li pozorovatel přímo mezi nositeli informací, jedná se o zúčastněné či nezúčastněné pozorování: 1b
- ✓ Vyplňte dotazník typu sémantický diferenciál: 2b

Vyhodnocení prostředí pohytové destinace.

Prostředí Vámi zvolené destinace je:

+	střed	-
zajímavé výjimečné pestré čisté bezpečné „světové“ významné přehledné přátelské tiché		nudné obvyklé jednotvárné špinavé nebezpečné „provinční“ nevýznamné nepřehledné nepřátelské hlučné

**Vyjmenujte nejčastěji používané metody stanovování cen.
O jaké ceně se hovoří v článku?**

Malaysia Airlines přistupují k opatřením, která povedou ke snížení nákladů. Aerolinka zredukuje kapacitu o 6 %, přestane nabírat nové zaměstnance, přehodnotí výdělečnost všech svých linek a upraví tarifní strukturu. Společnost zvažuje možnost zrušení opce na 20 letadel Boeing 737-800.

Správně přiřaďte klady a zápory: přímá x nepřímá distribuce.

2 b

+ přímý kontakt výrobce se zákazníkem
 + zpětná vazba prodejce/zákazník
 + účinnější prodej zboží (prodejní úkony nekoná výrobce, ale prostředník)
 - horší podmínky při propagaci
 - nárůst ceny pro konečného spotřebitele

- riziko platební neschopnosti zprostředkovatele

- ztráta kontroly výrobce nad zbožím

- malá zpětná vazba

Přímá distribuce

Nepřímá distribuce

+
 +
 -
 -

+
 -
 -
 -

Co je obsahem propagačního (komunikačního) mixu?

2 b

3.3 Vazba navržených tematických okruhů na kompetence absolventa

Autorský tým posoudil navrhované tematické okruhy ve vazbě na kompetence absolventa vymezené v RVP. Cílem bylo zjistit, zda jsou navržené tematické okruhy v souladu s požadavky na odborné kompetence absolventa. Jelikož tematické okruhy jsou navrženy pro realizaci ústní zkoušky, je jasné, že vazba na kompetence absolventa bude zejména v teoretických předpokladech k plnění daných kompetencí. Žák tedy nemůže požadované činnosti u zkoušky přímo předvést (na to je určena zkouška praktická), ale musí prokázat, že má teoretické vstupní předpoklady pro výkon požadovaných praktických kompetencí.

Posouzením bylo zjištěno, že tematické okruhy jsou sestaveny tak, že dávají předpoklady k ověření téměř všech odborných kompetencí absolventa stanovených v RVP.

U tematických okruhů byly posuzovány i další možnosti ověření, než pouze ústní formou při maturitní zkoušce, např. praktickou. Bylo posuzováno i to, zda některé odborné kompetence absolventa lze ověřit pouze v průběhu vzdělávání.

Některé očekávané výsledky vzdělávání, zejména ty, které vyžadují znalost teorie, jsou zařazovány u maturitní zkoušky ústní formou, praktické dovednosti se ověřují buď v průběhu vzdělávání, nebo při praktické zkoušce.

Porovnání tematických okruhů ve vazbě na kompetence absolventa

v RVP.

Kompetence absolventa	Tematické okruhy-číselně	Doporučená forma ověřování
Aplikovat poznatky z oblasti práva v podnikatelské činnosti, tzn. aby absolventi:		Ú – ústní Pr – praktická V průběhu studia
orientovali se v právní úpravě pracovně právních vztahů a závazkových vztahů	1, 4, 5, 6, 7, 9, 10, 11, 15	U Pr – 4, 5
vyhledávali příslušné právní předpisy	1, 6, 7, 10	U Pr – 6, 10
byli schopni pracovat s příslušnými právními předpisy	1, 6, 7, 10	U
Provádět typické podnikové činnosti		
zabezpečovali hlavní činnost oběžným majetkem (zejména nákup materiálu a zboží), popř. dlouhodobým majetkem	3, 4, 5	U Pr – 4, 5
prováděli základní výpočty spojené s nákupem a skladováním zásob	4	U Pr

prováděli základní výpočty odpisů, využití kapacity dlouhodobého majetku, efektivnosti investic	5	U Pr
zpracovávali podklady a písemnosti při sjednávání a ukončování pracovního poměru	2, 6	U
prováděli základní mzdové výpočty (výpočet hrubé a čisté mzdy, výpočty zákonného pojištění, zdanění příjmů ze závislé činnosti)	6	U Pr
zpracovávali doklady související s evidencí zásob, dlouhodobého majetku, zaměstnanců, prodeje a hlavní činnosti	4, 7	U Pr
vyhotovovali typické písemnosti v normalizované úpravě	-	V průběhu studia
prováděli průzkum trhu, využívali marketingové nástroje k prezentaci podniku a jeho produktů	3	U
orientovali se v kupní smlouvě a dokladech obchodního případu	7	U Pr
dokázali uplatnit poznatky psychologie prodeje při jednání s klienty a obchodními partnery při nákupu i prodeji	3	U
komunikovali se zahraničními partnery ústně a písemně nejméně v jednom cizím jazyce	-	V průběhu studia
vhodným způsobem reprezentovali firmu a spoluvytvářeli image firmy na veřejnosti	2, 3, 7, 15	U V průběhu studia
Efektivně hospodařit s finančními prostředky		
orientovali se v činnostech bank, pojišťoven, stavebních spořitelů a penzijních fondů	11, 12	U
prováděli platební styk a zpracovávali doklady související s hotovostním a bezhotovostním platebním stykem	7, 11	U Pr
sestavovali kalkulace	3, 7, 8, 15	U Pr – 7, 8
prováděli základní hodnocení efektivnosti činnosti podniku	9	U Pr
stanovovali daňovou povinnost k DPH a k daním z příjmů	10	U Pr
vypočítávali odvod sociálního a zdravotního pojištění	10	U Pr
účtovali pohledávky, závazky, náklady, výnosy	4, 5, 6, 7, 8, 10, 11	U Pr
prováděli účetní závěrku a uzávěrku	9	U Pr
dokázali efektivně hospodařit se svými finančními prostředky.	12	U

3.4 Kritéria ověřování a hodnocení žáků pro ústní zkoušky

Způsob hodnocení výkonu žáků v jednotlivých maturitních zkouškách je v obecné rovině stanoven vyhláškou č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (§ 24 - 26). Kromě *způsobu hodnocení* výkonu žáka u jednotlivých zkoušek (tj. jak budeme hodnotit – známkou, bodově, procentuálně) by měla být nastavena také *kritéria pro ověření a hodnocení výkonu (úspěšnosti)* jako součást zadání.

Kritéria jsou měřítko, která vypovídají o tom, za co je žák hodnocen (co budeme u zkoušky ověřovat a hodnotit) a na jaké úrovni splnil zadané úkoly (tj. jak, v jaké kvalitě naplnil stanovené kritérium pro ověření – za co obdrží nastavené bodové nebo jiné ohodnocení, kvalifikační stupeň). Hodnotící kritéria vypovídají o úspěšnosti žáka mnohem přesněji než klasifikace – o rozsahu požadovaných znalostí, dovedností, schopností. Klasifikace vyjadřuje míru žakových znalostí a dovedností v souladu s hodnotícím kritériem. Kritéria hodnocení zvyšují objektivitu hodnocení, sjednocují názory členů zkušební komise. Pro žáka jsou důležitým zdrojem informací jak před zkouškou, tak po zkoušce, kdy mu poskytují jasnou zpětnou vazbu o jeho výkonu.

Proto bychom se při stanovování vlastních zkušebních (maturitních) témat neměli zaměřovat pouze na učivo, ale měli bychom také pro každou zkoušku a její část stanovit soubor hodnotících kritérií, a to ve vazbě na požadované odborné a vybrané klíčové kompetence.

Zvládnutí stanovených kritérií prokazuje žák řešením dílčích úkolů (např. prováděním výpočtů, vyhotovením dokumentu, vysvětlením ...).

Na tematickém okruhu č. 4, rozpracovaném do dvou zkušebních témat, je uveden příklad stanovení kritérií pro ověřování při ústní zkoušce a vztah mezi hodnotícími kritérii a kompetencemi absolventa. Hodnotící kritéria rozpracoval řešitelský tým až do podoby úkolů pro žáka a klasifikace (bodová) výkonu. Součástí příkladu je i řešení zadaných úkolů.

Tematický okruh č. 4: Oběžný majetek

- pojem oběžný majetek, členění, pořízení, skladování, obrat zásob, spotřeba materiálu, optimalizace zásob a nákupu
- písemnosti při nákupu materiálu, postup pořízení materiálu
- propočty spotřeby materiálu a optimalizace zásob a nákupu včetně komentáře výsledků

Tento tematický okruh doporučujeme rozpracovat do dvou témat.

Téma č. 1: Zásoby

Odborná kompetence	Tematický okruh	Forma ověřování u PMZ
- zabezpečovali hlavní činnost oběžným majetkem	Oběžný majetek	Ústně v kombinaci s výpočty konkrétních příkladů a vyhledáváním písemností (dokladů) při pořízení, evidenci a vyskladňování zásob z nabídky ukázek
- prováděli základní výpočty spojené s nákupem a skladováním		
- dokázali efektivně hospodařit se svými finančními prostředky		

Kritéria ověřování:

- ✓ Charakterizovat zásoby, doložit příklady

2 b

Uveďte příklady, kdy bude uvedený produkt – viz tabulka

Zásoba	Materiál	Výrobek	Zboží
Cukr krupice			

2 b

- ✓ Oceňování zásob

1 b

Zjistěte, od kterého dodavatele bude nejvýhodnější nakoupit 5 000 m látky

Dodavatel	Cena látky	Cena dopravy	Vzdálenost
GATE	180 Kč/m	18 Kč/km	400 km
LITE	175 Kč/m	17 Kč/km	150 km
VASE	190 Kč/m	Pevná cena Kč 2 000	

3 b

- ✓ Normování zásob

3 b

Jste pracovníkem zásobování v cukrárně a máte stanovit potřebnou výši objednávky cukru krupice, kterou zpracováváte každých 14 dnů. Pojistná zásoba je stanovena na 3 dny. Objem výroby 504 ks medovníku/týden (7 dní), spotřeba cukru 200 g/ks.

4 b

Zásoba	Dodací lhůta	Současná zásoba	Minimální zásoba	Maximální zásoba	Optimální zásoba	Výše objednávky
Cukr krupice	5 dní	120 kg				

2 b

- ✓ Dokumentace zásob – písemnosti při pořizování a evidenci zásob

2 b

- ✓ Metody nákupu

Kritéria ověřování – správné řešení:

✓ Charakterizujte zásoby, uveďte příklady

2 b

- Zásoby jsou jednou ze složek oběžného majetku (předpokládaná doba používání méně než 1 rok),

- Zásoby – materiál (základní materiál – podstata výrobku, např. látka na šat, pomocný materiál – např. nitě, knoflíky, zipy, provozní látky – např. olej, náhradní díly – např. náhradní jehla do šicího stroje, obaly – ochrana materiálu, výrobků, např. láhve, přepravky, sáčky, krabice, drobný hmotný oběžný majetek – např. kladívko, stůl),

- Zásoby vlastní výroby – nedokončená výroba – např. svršek obuvi, polotovary – např. knedlíky v prášku, výrobky – hotový produkt = spotřební statek (určen obyvatelstvu ke konečné spotřebě) – např. obuv, počítač nebo kapitálový statek (určen k dalšímu zpracování – např. mouka v pekárně, zelenina ve výrobě konzerv), zboží – výrobky nakoupené v obchodních podnicích, které jsou bez dalšího zpracování dále prodávány – např. elektrotechnika, oblečení, potraviny...

✓ Uveďte příklady, kdy bude uvedený produkt – viz tabulka

2 b

Zásoba	Materiál	Výrobek	Zboží
Cukr krupice			
Cukr krupice	v cukrárně	v cukrovaru	v prodejně potravin

✓ Oceňování zásob

1 b

Pořizovací cena – u nakoupených zásob, zahrnuje i vedlejší pořizovací náklady, např. přepravné, clo, provize, pojistné...

Vlastní náklady – zásoby, které jsou vytvořeny vlastní činností.

Reprodukční cena – odhad u darovaných zásob.

✓ Zjistěte, od kterého dodavatele bude nejvýhodnější nakoupit 5 000 m látky

3 b

Dodavatel	Cena látky	Cena dopravy	Vzdálenost
GATE	180 Kč/m	18 Kč/km	400 km
LITE	175 Kč/m	17 Kč/km	150 km
VASE	190 Kč/m	Pevná cena Kč 2 000	

Cena u GATE = 5 000*180+18*400 = Kč 907 200 / 5000 =181,44 Kč/m

LITE = 5 000 *175+17*150= Kč 877 550/5000= 175,51 Kč/m

VASE = 5 000*190 + 2 000= Kč 952 000 /5000=190,4 Kč/m

Jako nejvýhodnější dodavatel na základě ceny je dodavatel LITE.

✓ Normování zásob

3 b

Norma spotřeby – stanovuje, jaké maximální množství materiálu se může spotřebovat na jednotku produktu.

Normy zásob a limity slouží k tomu, aby byla velikost zásob udržována pokud možno v optimální výši. Mohou být vyjádřena: ve dnech, v naturálních jednotkách, v Kč.

Plánovaná spotřeba = norma spotřeby *plánovaná velikost produkce.

Celková zásoba = běžná zásoba + pojistná zásoba (+ technická zásoba + příležitostná zásoba).

Minimální zásoba = průměrná denní spotřeba*dodací lhůta + pojistná zásoba.

Maximální zásoba = (dodávkový cyklus + dodací lhůta)* průměrná denní spotřeba + pojistná zásoba.

Velikost dodávky = maximální zásoba – současná zásoba.

Potřeba nákupu = spotřeba + konečná zásoba – počáteční zásoba.

Normy optimální zásoby

Časová norma zásob = dodávkový cyklus/2 + pojistná zásoba + technická zásoba (na kolik dnů máme zásoby pro výrobu).

Norma zásob = ČNZ * průměrná denní spotřeba materiálu (množství zásob).

Normativ = norma zásob * cena za jednotku (vázanost peněz v zásobách).

Optimální velikost objednávky =

$$\sqrt{\frac{2 * \text{náklady zajištění jedné dodávky} * \text{celková spot.}}{\text{denní náklady a skladování jednotky zásob}}}$$

Jste pracovníkem zásobování v cukrárně a máte stanovit potřebnou výši objednávky cukru krupice, kterou zpracováváte každých 14 dnů. Pojistná zásoba je stanovena na 3 dny. Objem výroby 504 ks medovníku/týden (7 dní), spotřeba cukru 200 g/ks.

4 b

Zásoba	Dodací lhůta	Současná zásoba	Minimální zásoba	Maximální zásoba	Optimální zásoba	Výše objednávky
Cukr krupice	5 dní	120 kg				
Řešení			115,2 kg	316,8 kg	144 kg	196,8 kg

✓ Dokumentace zásob – písemnosti při pořizování a evidenci zásob

2 b

Dodací list, příjemka, karta zásob, výdejka, daňový doklad (faktura)

✓ Metody nákupu

2 b

Metoda ABC – rozdělení nákupu do tří skupin podle častosti používání Just-in-time – „právě včas“

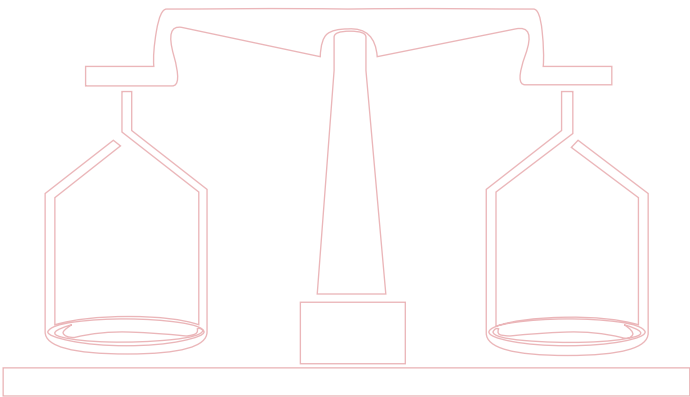
Hodnocení výsledků žáků



Aby bylo hodnocení výkonu žáků u zkoušky zkušební komisí srovnatelné, stanovíme si hodnoticí kritéria. Níže uvedená kritéria pro hodnocení výkonu žáka jsou stanovena v obecnější rovině, ale je také možné a doporučené hodnocení detailně rozpracovat na úroveň jednotlivých úkolů podle konkrétních témat.

Hodnocení výkonu žáka

1. **Výborný** – žák samostatně vysvětlí pojmy, ovládá požadovaná fakta, uvede praktické příklady, samostatně aplikuje získané vědomosti, správně reaguje na doplňující otázky.
2. **Chvalitebný** – žák samostatně vysvětlí pojmy, ovládá požadovaná fakta, uvede praktické příklady, aplikuje získané vědomosti, reaguje na doplňující otázky, s malou pomocí odstraní nepřesnosti a drobné chyby.
3. **Dobrý** – žák vysvětlí pojmy nepřesně nebo neúplně, dopouští se chyb, s pomocí učitele vysvětlí požadovaná fakta, uvede i praktické příklady, na doplňující otázky reaguje s nedostatky.
4. **Dostatečný** – žák neodpovídá samostatně, jen s pomocí učitele vysvětlí některá požadovaná fakta a praktické příklady, na doplňující dotazy reaguje jen s pomocí učitele, dopouští se závažných chyb.
5. **Nedostatečný** – žák neodpovídá ani s pomocí učitele, neorientuje se v problematice, neuvede praktické příklady, nereaguje na doplňující dotazy, dopouští se hrubých chyb.



Pro hodnocení výkonu žáka ve výše uvedeném tématu č. 1: Zásoby a tématu č. 2: Oběžný majetek nastavil řešitelský tým následující kritéria klasifikace:

Počet bodů	Známka	Procento
20-18	1	100% - 86%
17-15	2	85% - 71%
14-12	3	70% - 56%
11-8	4	55% - 36%
7 a méně	5	35% a méně

Další příklad rozpracování tematických okruhů do témat, hodnoticích kritérií a zkušebních úkolů

❖ Tematický okruh č. 4: Oběžný majetek



- pojem oběžný majetek, členění, pořízení, skladování, obrat zásob, spotřeba materiálu, optimalizace zásob a nákupu
- písemnosti při nákupu materiálu, postup pořízení materiálu
- propočty spotřeby materiálu a optimalizace zásob a nákupu včetně komentáře výsledků

Téma č. 2: Oběžný majetek

Odborná kompetence	Tematický okruh PMZ	Forma ověřování u ústní PMZ
- zabezpečovali hlavní činnost oběžným majetkem	Oběžný majetek	Ústně v kombinaci s výpočty konkrétních příkladů a vyhledávání písemností (dokladů)
- dokázali efektivně hospodařit se svými finančními prostředky		

Kritéria ověřování :

✓ Charakterizujte oběžný majetek, uveďte příklady

1 b

✓ Vysvětlete rychlost obratu a uveďte možnosti jeho zvyšování

1 b

- ✓ Vypočtete ukazatele rychlosti obratu zásob a uveďte, v kterém roce dosáhla společnost nejlepších výsledků

Společnost Smetana s.r.o. měla za poslední 3 roky tyto výsledky v řízení zásob:

Položka/Rok	2008	2009	2010
Spotřeba materiálu	8 200 000	8 600 000	9 300 000
Průměrná zásoba	470 000	480 000	500 000
Počet obrátek			
Doba obratu			

- ✓ Charakterizujte peníze včetně jejich forem

- ✓ Funkce peněz

- ✓ Ochranné prvky bankovek

- ✓ Vyplňte příslušný doklad

Ve firmě ADES, a.s., Hradecká 125, Poděbrady, IČ 0123458792, CZ-0123458792 pracujete jako pokladní. Zaměstnanec firmy Ing. Zdeněk Dvořák, Tábořská 12, Poděbrady Vám přinesl doklad o zaplacení odborné publikace, která bude využita pro potřeby firmy, v částce Kč 1.526 (cena vč. 10% DPH).

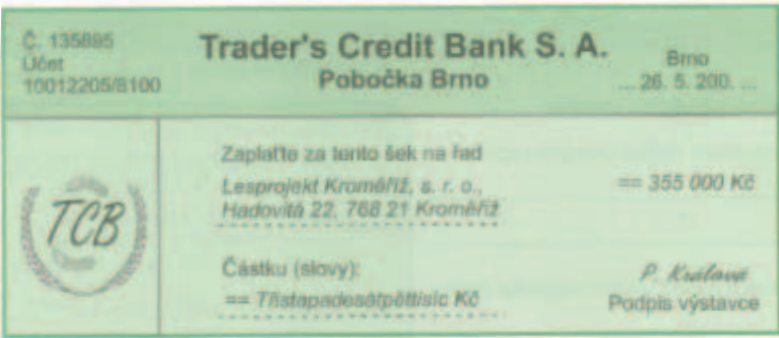
- ✓ Vysvětlete finanční trh vč. jeho rozdělení

- ✓ Vysvětlete, co znamená, že cenný papír je vystaven:

- na jméno
- na doručitele
- na řad

- ✓ V ukázce šeku určete:

- kdo má peníze obdržet
- kdo peníze vyplatí
- zda budou peníze vyplaceny v hotovosti nebo bezhotovostně



3 b

1 b

1 b

2 b

2 b

2 b

1 b

2 b

- ✓ V ukázce směnky určete:
- kdo je výstavce směnky
 - kdo má směnku zaplatit
 - kdo obdrží peníze
 - kdo může dát směnku eskontovat
 - kde bude směnka proplacena
 - kdy bude směnka proplacena



3 b

- ✓ Popište vznik a zánik pohledávky, vč. uvedení dokladů

1 b

Kritéria ověřování – správné řešení:

- ✓ Charakterizujte oběžný majetek, uveďte příklady

1 b

Oběžný majetek – majetek, který mění svoji podobu a jeho předpokládaná doba používání je nejvýše 1 rok.

Složky OM

Finanční majetek:

- peníze (v hotovosti a na účtech),
 - ceniny (poštovní známky, kolky, telefonní karty...),
 - krátkodobý finanční majetek (vklady a cenné papíry, které podnik zakoupil a vlastní je nejdéle jeden rok).
- Pohledávky – nejčastěji za odběrateli při prodeji statků a služeb.

Zásoby – majetek, který je po určitou dobu uložen do skladu (např. materiál, zásoby vlastní výroby, zboží, obaly, drobný hmotný majetek).

- ✓ Vysvětlete rychlost obratu a uveďte možnosti jeho zvyšování

1 b

Doba, za kterou oběžný majetek projde všemi formami koloběhu.

Koloběh OM – peníze – materiál – nedokončená výroba – výrobky – zboží – pohledávky – peníze.

Zrychlení obratu přinese vyšší výnosy a tím i vyšší zisk, dále snižuje potřebu finančních prostředků.

Možnosti zrychlení obratu OM – zrychlit výrobu (závislé na oborech podnikání – zemědělství, výroba hraček...):

- zvýšit prodej
- zkrátit platební termíny odběratelů
- snížit zásoby a tím se sníží množství finančních prostředků vázaných v zásobách

- ✓ Vypočtete ukazatele rychlosti obratu zásob

3 b

Uveďte, v kterém roce dosáhla společnost nejlepších výsledků.

Společnost Smetana s.r.o. měla za poslední 3 roky tyto výsledky v řízení zásob:

Položka/Rok	2008	2009	2010
Spotřeba materiálu	8 200 000	8 600 000	9 300 000
Průměrná zásoba	470 000	480 000	500 000
Počet obrátek	17,45	17,92	18,6
Doba obratu	20,63	20,09	19,35

Výpočet počtu obrátek = celková spotřeba/průměrná zásoba

Výpočet doby obratu = 360 dní/počet obrátek

✓ **Charakterizujte peníze včetně jejich forem**

1 b

Peníze jsou speciální druh zboží, který můžeme vyměnit za všechny ostatní druhy zboží.

Formy: mince, bankovky (tj. papírové peníze, které jsou vydávány centrální bankou), depozita (vklady na účtech v bankách), cenné papíry (představují určitou hodnotu, jsou směnitelné za ostatní formy peněz a s některými lze i platit).

✓ **Funkce peněz**

1 b

Prostředek směny – schopnost peněz zprostředkovat směnu.

Míra hodnot – peníze oceňují statky a služby.

Uchovatel hodnot – uchovávají kupní sílu do budoucnosti.

✓ **Ochranné prvky bankovek**

Způsob ochrany proti padělání.

Tisk na speciálním bankovním papíře, který se odlišuje silou nebo zbarvením a je opatřen hlubotiskem,

- vodoznak (obrazec, který je zřetelný, podíváme-li se na bankovku proti světlu)
- okénkový proužek – umělá metalizovaná hmota je zapuštěna do povrchu a vystupuje po 5 mm na povrch papíru
- v papíru jsou zapuštěna ochranná vlákna oranžové barvy v délce 6 mm viditelná okem
- mikrotext – na lící straně bankovky je skryt v pruhu základní barvy a číselně označuje hodnotu bankovky, na rubové straně je uveden slovně
- soutisková značka – obrazec, z něhož je z jedné strany bankovky vidět jedna část a z druhé strany druhá část, v průhledu proti světlu je značka vidět celá a její linky na sebe navazují
- skrytý obrazec – viditelný při sklopení bankovky do vodorovné polohy proti světlu ve výši očí
- opticky proměnlivá barva – podle toho, v jakém úhlu se bankovka sklopí proti světlu, se mění barva určitého takto vytištěného prvku bankovky
- iridiscentní pruh – umístěn na kraji bankovky (při běžném pohledu je průhledný, slabě okrově zbarvený, při sklopení proti světlu získá slabý barevný nádech, při pravém okraji pruhu je vyznačena nominální hodnota bankovky)

✓ **Vyplňte příslušný doklad.**

Ve firmě ADES, a.s., Hradecká 125, Poděbrady, IČ 0123458792, CZ-0123458792 pracujete jako pokladní. Zaměstnanec firmy Ing. Zdeněk Dvořák, Tábořská 12, Poděbrady Vám přinesl doklad o zaplacení odborné publikace, která bude využita pro potřeby firmy, v částce Kč 1.526 (cena vč. 10% DPH).

2 b

(využití publikace Hospodářské tiskopisy pro OA, vydavatelství OPTYS, s.r.o)

✓ **Vysvětlete finanční trh vč. jeho rozdělení**

2 b

Trh se všemi formami peněz. Přesun peněz od těch, kteří je mají, k těm, kteří je potřebují.

Je založen na nabídce a poptávce.

Nabídka peněz – peníze uložené (od těch, kteří peníze mají) např. v bankách. Za uložení banky nabízejí určitou cenu – úrok.

Poptávka po penězích – po úvěrech. Za to, že jsou tyto peníze poskytnuty, platí dlužníci cenu – úrok.

Rozdělení trhu:

- peněžní trh – získávání a používání peněžních prostředků krátkodobě, tj. do 1 roku (krátkodobé CP, krátkodobé úvěry a vklady),
- kapitálový trh – střednědobé a dlouhodobé finanční zdroje, finanční prostředky pro dlouhodobé investice, dlouhodobé CP (dlouhodobé CP, dlouhodobé úvěry a vklady),
- devizový trh – obchody s cizími měnami a drahými kovy.

✓ **Vysvětlete, co znamená, že cenný papír je vystaven:**

1 b

- **na jméno** – nárok může uplatnit jen osoba jmenovitě uvedená na cenném papíru, jinak nutno převést vlastnictví,
- **na doručitele** – nárok může uplatnit kdokoliv, kdo cenný papír předloží,
- **na řad** – cenný papír snadno převoditelný rubopisem.

✓ **V ukázce šeku určete:**

- **kdo má peníze obdržet** Lesprojekt
- **kdo peníze vyplatí** Trader's Credit Bank S. A.
- **zda budou peníze vyplaceny v hotovosti, nebo bezhotovostně** – hotově



2 b

✓ **V ukázce směnky určete:**

- **kdo je výstavce směnky** – ABA, spol. s r.o.
- **kdo má směnku zaplatit** – Avus, spol. s r.o.
- **kdo obdrží peníze** – Nade, s.r.o.
- **kdo může dát směnku eskontovat** – Nade, s.r.o.
- **kde bude směnka proplacena** – ČSOB Šlapanice
- **kdy bude směnka proplacena** – splatnost 31. ledna 2011



3 b

✓ **Popište vznik a zánik pohledávky, vč. uvedení dokladů**

Vzniká při prodeji produktu a trvá až do doby zaplacení, kdy zanikne.

Doklad při vzniku pohledávky – faktura vydaná.

Doklad při zániku pohledávky – příjmový pokladní doklad (při platbě v hotovosti), výpis z běžného účtu (úhrada bezhotovostní).

1 b

❖ Tematického okruh č. 8: Náklady a výnosy

- náklady – členění, možnosti snižování
- výnosy – členění, možnosti zvyšování
- výpočty spojené se snižováním nákladů, zvyšováním tržeb
- kalkulace úplných nákladů, neúplných nákladů a jejich sestavení

Odborné kompetence	Tematický okruh	Forma ověřování u profilové části MZ
• provádí jednotlivé výpočty spojené se snižováním nákladů, zvyšováním tržeb, • chápe vzájemné souvislosti ceny, zisku a velikosti prodeje, • komentuje vypočtené výsledky, • sestavuje kalkulace.	Náklady, výnosy, výsledek hospodaření	Ústní zkouška

(Tematický okruh byl zpracován včetně přiřazení správného řešení přímo k jednotlivým kritériím ověřování.)

Kritéria ověřování a řešení:

- ✓ **Charakterizujte náklady**, srovnajte s pojmem výdaje. Navrhněte třídění nákladů podle různých hledisek v návaznosti na další úkol.

2 b

Řešení: Náklady jsou hodnotovým vyjádřením spotřeby práce na určitý účel. Výdaje představují úbytek prostředků (zpravidla peněžních) bez ohledu na účel, tedy bez vazby na výkony.

Třídění nákladů:

- podle druhů, tj. ekonomicky stejnorodých skupin: materiální, mzdové, finanční,
- podle účelu, tj. podle výkonů, na které byly vynaloženy (druhy výrobků, služeb),
- podle místa vzniku v podniku, například podle hospodářských středisek,
- podle přičitatelnosti (vztahu) k výkonu: přímé (jednicové), nepřímé (režijní),
- podle závislosti na objemu produkce: variabilní – proměnné, fixní – stálé,
- podle časového hlediska (soulad nákladu a výdaje): náklady běžného období, náklady příštích období, výdaje příštích období,
- podle činností, se kterými náklady souvisejí: náklady provozní, finanční, mimořádné.

- ✓ **Uveďte příklady členění nákladů**

- v kalkulaci,
- v rozpočtu,
- podle závislosti na objemu produkce.

1 b

Řešení: Členění nákladů v kalkulaci: přímé (jednicové), nepřímé (režijní).

Členění nákladů v rozpočtu: podle místa vzniku (hospodářská střediska), pak jednicové, režijní, dále podle druhů.

Členění nákladů podle závislosti na objemu produkce: variabilní, fixní.

- ✓ **Navrhněte cesty snižování nákladů podle zvoleného hlediska.**

1 b

Řešení: Nákladové druhy – **Spotřeba materiálu:** hospodárnost při spotřebě, minimalizace odpadu, volba vhodných materiálů (nové materiály nahrazující tradiční), přizpůsobení tvaru a rozměru materiálu tvaru a rozměru výrobku, volba vhodného dodavatele a dodacích podmínek, které mají vliv na cenu materiálu, energie, pohonných hmot a dalších vstupů.

Mzdové náklady: Zvyšování výkonu cestou využití lepší techniky, vhodné technologie.

Fixní náklad: Zvyšování objemu produkce (úspory z rozsahu snižováním fixních nákladů na jednotku produkce).

- ✓ **S využitím příkladu vysvětlete, jak vzniká úspora z rozsahu.**

- a) Při výrobě plastových oken se vynakládají tyto náklady na 1 m²:

spotřeba materiálu 3500,-
mzdy 1200,-
ostatní variabilní N 800,-
elkové fixní náklady 480 000,-

Vypočítejte, zda je pro podnik rentabilní výroba 2 000 m² při ceně 6250,-/m² (doložte výpočtem celkového zisku).

2 b

Řešení: Při výrobě 2 000 metrů čtverečních oken činí fixní náklady na jednotku produkce 480 000 : 2 000 = 240,00. Celkové náklady na jednotku produkce 5 740,00, zisk na jednotku produkce Kč 510,00, zisk celkem 1 020 000,00. Nebo také variabilní náklady na objem produkce 2 000 metrů čtverečních jsou Kč 5 500 x 2 000 = Kč 11 000 000,00, fixní náklady celkem Kč 480 000,00, náklady celkem 11 480 000,00, tržby Kč 6 250 x 2000 = Kč 12 500 000,00, zisk = 1 020 000,00.

Výroba při objemu 2 000 m čtverečních je rentabilní.

- b) Vypočítejte fixní náklady a zisk na 1 m² oken.

2 b

Řešení: Fixní náklady na jednotku produkce: 480 000 : 2 000 = Kč 240,00. Celkové náklady na jednotku produkce Kč 5 740,00, cena Kč 6 250,00, zisk = 6 250 – 5 740,00 = 510,00.

- c) Dokažte, že podnik dosáhl úspory z rozsahu.

1 b

Řešení: Při výrobě většího počtu metrů čtverečních se snižují náklady na jednotku produkce, například při výrobě 3 000 metrů čtverečních činí úspora fixních nákladů na jednotku produkce Kč 80,00.

✓ Uvedte, při jakém objemu produkce začne výroba oken přinášet zisk.

3 b

Řešení: Fixní náklady Kč 480 000, variabilní náklady na jednotku produkce Kč 5 500,00, cena Kč 6 250,00. Příspěvek na úhradu fixních nákladů Kč 750,00.

480 000 : 750 = 640. Výroba začne být zisková při výrobě 641 metrů čtverečních oken.

✓ Charakterizujte výnosy, srovnajte s pojmem příjmy, uveďte vzájemný vztah náklady – výnosy.

2 b

Řešení: Výnosy jsou hodnotovým vyjádřením výkonů. Podstatnou součástí výnosů jsou tržby za realizované výrobky, práce nebo služby, tj. ta část výnosů, která představuje také peněžní tok. Náklady představují vstupy, výnosy výstupy při ekonomických činnostech, rozdíl je výsledek hospodaření. Příjmy jsou peněžní částky bez souvislosti s výkony.

✓ Uveďte hlediska pro členění výnosů.

1 b

Řešení: Druh výkonů (tržby z prodeje výrobků, tržby z prodeje služeb, tržby za zboží), ostatní výnosy.

Třídění podle činností: Výnosy provozní, finanční, mimořádné.
Časové hledisko: výnosy běžného období, výnosy příštích období.

✓ Vysvětlete tři hlavní cesty zvyšování výnosů.

3 b

Řešení: Zvyšování objemu tržeb

- vyšší cena (kvalita produkce, inovace produktu),
- změna sortimentu (výroba a prodej ziskových výrobků nebo služeb),
- zvyšování objemu prodeje (reklama, služby při prodeji, vyhledávání zákazníků).

✓ S využitím příkladu vysvětlete výpočet výsledku hospodaření.

2 b

Podnik vytvořil při výrobě plastových oken tyto náklady a výnosy:

Druh	Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření
Provozní	1 659 000	3 145 000	1 486 000
Finanční	458 000	259 000	199 000 -
Mimořádné	178 000	0	178 000 -
Celkem	2 295 000	3 404 000	1 109 000

Jak z těchto údajů vypočtete čistý zisk?

Řešení: viz tabulka. Čistý zisk = 1 109 000 – daň z příjmů

4. Praktická maturitní zkouška

Zadání praktické zkoušky a způsob jejího konání stanoví ředitel školy. Praktickou zkoušku koná žák nejdéle 3 dny.⁴ V jednom dni trvá praktická zkouška nejdéle 420 minut. Podle RVP může být praktická MZ nahrazena maturitní prací s obhajobou před zkušební komisí. Zákon umožňuje škole kombinovat praktickou zkoušku s jinou formou PMZ.

K praktické zkoušce v oboru Obchodní akademie přistupují školy různým způsobem. Všechny školy ověřují zvládnutí komplexních dovedností z oblasti ekonomiky a účetnictví, některé školy zahrnují do praktické zkoušky i dovednosti z oblasti ICT a písemné a elektronické komunikace. Každá škola při realizaci praktické zkoušky zohledňuje zvolené zaměření dle vybraného školního vzdělávacího programu. Praktická zkouška se realizuje jako písemná práce.

V níže uváděných příkladech, které se týkají realizace praktické zkoušky, je nastavena struktura zadání praktické zkoušky, která zahrnuje informace k tématům, organizaci zkoušky, místo konání zkoušky, hodnocení žáka. Dále je uvedena vazba na kompetence absolventa a na obsahové okruhy odborného vzdělávání vymezené v RVP Obchodní akademie a doporučení školy, která příklad připravila. Všechny příklady jsou zpracovány na základě reálných maturitních zkoušek ve školách, které byly také v projektu monitorovány. Proto odrážejí často požadavky a podmínky konkrétní školy a liší se mnohdy v míře podrobnosti.

Příklady realizace praktické zkoušky v obchodní akademii

❖ Pilotní škola OA Pelhřimov

Žáci jsou v odborných ekonomických předmětech v průběhu studia připravováni na řešení souvislých, prakticky zaměřených úkolů. Pro praktickou zkoušku připraví vyučující pod vedením předsedy předmětové komise ekonomických předmětů potřebný počet srovnatelných variant témat, které včas rozmnoží jako složku zadání a podkladů pro každého žáka. Každá varianta obsahuje zadání z předmětu ekonomika, účetnictví, ICT a písemná a elektronická komunikace. V den konání zkoušky si každý žák vylosuje svoji variantu zadání a je mu přiděleno pracoviště v učebně s potřebným vybavením (PC, účetní software, tiskárna). Většinu řešení žáci provádějí na počítači s využitím standardního a aplikačního softwaru. Výsledné dokumenty, zejména obchodní dopisy, účetní sestavy a tabulky, tisknou na tiskárně. Na řešení úkolů mají žáci 5 hod. čistého času.

Na hodnocení zpracovaných témat se podílí vyučující jednotlivých předmětů. Každý přidělí určitý počet bodů, který se na závěr převede do klasické klasifikační stupnice. Na bodování jednotlivých úkolů se vyučující předem dohodnou na schůzce předmětové komise ekonomických předmětů. Při určování hodnotících kritérií se vychází z pravidel hodnocení zveřejněných ve ŠVP a z praxe obvyklé v daném předmětu s tím, že je třeba vzít v úvahu rozsah a komplexnost celé zkoušky. Hodnotí se jak věcná, tak formální správnost i vhodnost použitých nástrojů ICT.

⁴ Vyhláška č. 177/2009 § 18 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou v pozdějším znění.

Ověřované kompetence**a) Odborné:**

- aplikovat poznatky z oblasti práva – aby absolventi byli schopni pracovat s příslušnými právními předpisy,
- provádět typické podnikové činnosti – aby absolventi zabezpečovali hlavní činnost oběžným majetkem, prováděli základní výpočty odpisů, prováděli základní mzdové výpočty, zpracovávali doklady související s evidencí zásob, dlouhodobého majetku, zaměstnanců a hlavní činnosti, vyhotovovali základní písemnosti v normalizované úpravě,
- efektivně hospodařit s finančními prostředky – aby absolventi zpracovávali doklady související s hotovostním a bezhotovostním platebním stykem, sestavovali kalkulace, stanovovali daňovou povinnost k DPH a k daním z příjmů, vypočítávali odvod sociálního a zdravotního pojištění, účtovali pohledávky, závazky, náklady, výnosy, prováděli účetní závěrku a uzávěrku.

b) Klíčové:

- k řešení problémů – porozumět zadání úkolů, získat informace potřebné k řešení problémů, ověřit správnost dosažených výsledků,
- komunikativní – zpracovávat administrativní písemnosti na odborné téma, dodržovat jazykové a stylistické normy i odbornou terminologii, personální a sociální – přijímat a odpovědně plnit svěřené úkoly,
- k pracovnímu uplatnění – rozumět podstatě a principům podnikání, mít představu o právních, ekonomických a administrativních aspektech podnikání,
- využívat prostředky IKT – pracovat s osobním počítačem, pracovat s běžným základním i aplikačním programovým vybavením.

Obsahové okruhy, které jsou ověřovány při realizaci praktické zkoušky**Zpracování písemností a manipulace s nimi**

- pravidla doporučené normalizované úpravy písemností a adres
- pravidla stylizace dopisů a dokumentů
- manipulace s dokumenty

Podstata účetnictví

- informační systém podniku, účetnictví
- hlavní kniha syntetických účtů, hlavní kniha analytických účtů
- účetní doklady
- opravy účetních zápisů

Zabezpečení hlavní činnosti oběžným majetkem

- oběžný majetek, členění, pořízení, skladování, obrat zásob, spotřeba materiálu, optimalizace zásob a nákupu
- oceňování zásob, účtování zásob, fakturace

- písemnosti při nákupu materiálu

Zabezpečení hlavní činnosti dlouhodobým majetkem

- dlouhodobý majetek, odpisy
- pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku
- oceňování a účtování dlouhodobého majetku

Zabezpečení hlavní činnosti lidskými zdroji

- písemnosti při uzavírání a ukončování pracovního poměru
- mzdové předpisy, formy a složky mzdy
- náhrady mezd, dávky nemocenského pojištění, sociální a zdravotní pojištění, daň z příjmů ze závislé činnosti

Hlavní činnost podniku

- výroba, obchod, služby
- evidence nedokončené výroby a výrobků

Prodejní činnost, obchodní závazkové vztahy

- písemnosti při realizaci dodávky
- účtování krátkodobých závazků a pohledávek z obchodního styku
- DPH – přijatá a uskutečněná zdanitelná plnění

Náklady, výnosy

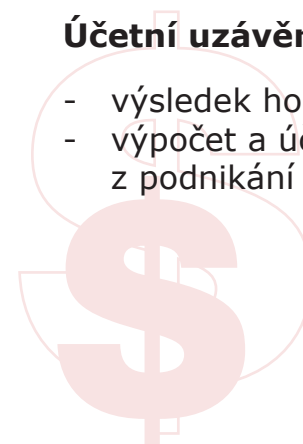
- účtování nákladů a výnosů
- účtování o krátkodobých a dlouhodobých závazcích a pohledávkách a dalších zdrojích financování

Manažerské účetnictví

- kalkulace předběžné
- kalkulace úplných a neúplných nákladů
- rozpočty

Účetní uzávěrka a závěrka

- výsledek hospodaření (tvorba, rozdělení, nerozdělený zisk) a jeho účtování
- výpočet a účtování daně z příjmů právnických osob, fyzických osob z podnikání



Doporučení

Pro úspěšné zvládnutí průběhu praktických maturitních zkoušek se nám z dlouhodobého hlediska osvědčil následující postup. Vyučující seznámí žáky s termínem a rámcovým průběhem zkoušek. V den konání zkoušek se žáci shromáždí před určenou učebnou, vylosují si zadání, odloží nepotřebné věci stranou, vypnou mobilní telefony, zaujmou pracovní pozici, vyslechnou pokyny a vyplní potřebné dokumenty. Pak mají 15 minut na seznámení se zadáním a na případné dotazy. Povolené pomůcky (účtová osnova, daňové zákony, kalkulačka, psací potřeby) mají připraveny se složkou zadání na lavici. V určený čas začnou pracovat, většinu úloh řeší na počítači. Po zpracování jednotlivých úloh vytisknou řešení, každý list řešení musí podepsat a výsledky zálohovat pro případ následné kontroly.

❖ **Pilotní škola OA Vlašim**

Praktická maturitní zkouška probíhá v odborné učebně s možností využití výpočetní techniky – aplikace účetního softwaru (Money S3).

Obsahem zkoušky je souvislý příklad, který se skládá z jednotlivých dílčích úkolů z odborných předmětů.

Charakteristika jednotlivých dílčích úkolů	Způsob realizace
Výpočet kalkulace produktu	Vyplnění kalkulačního listu
Výpočet mzdy zaměstnance	Využití softwaru, tisk mzdového listu, karty zaměstnance, vyúčtování mezd
Účtování ve firmě	Využití softwaru, vyhotovení a tisk účetního deníku a účetních dokladů (karta majetku, výdejka, příjemka, výdajový pokladní doklad, příjmový pokladní doklad, výpis z účtu, vnitřní účetní doklad)
Uzavření účetního období	Využití softwaru, vyplnění účetních výkazů
Sestavení daňového přiznání	Vyplnění daňových přiznání – DPH, DPFO
Finanční analýza	Výpočet zadaného ukazatele FA a charakteristika výsledku

Místo/a provedení praktické MZ

Praktické řešení úkolů v odborné multimediální učebně ICT s možností využití účetního softwaru.

Celková doba konání pro jednoho žáka: 360 minut, tj. 6 hodin

Hodnocení: Jednotlivým dílčím úkolům je přiřazen počet bodů, kritéria klasifikace vycházejí z bodového (%) hodnocení, což znamená, že celkový stanovený počet bodů je rozdělen do úseků s odpovídající známkou.

Ověřované kompetence**a) Odborné:**

- **Aplikovat poznatky z oblasti práva v podnikatelské činnosti: práce s příslušnými právními předpisy**
- **Provádět typické podnikové činnosti**
 - zabezpečení hlavní činnosti oběžným majetkem (zejména nákup materiálu a zboží), popř. dlouhodobým majetkem
 - provádění základních výpočtů spojených s nákupem a skladováním zásob
 - provádění základních výpočtů odpisů
 - provádění základních mzdových výpočtů (výpočet hrubé a čisté mzdy, výpočet zákonného pojištění, zdanění příjmů ze závislé činnosti)
 - zpracování dokladů souvisejících s evidencí zásob, dlouhodobého majetku, zaměstnanců, prodeje a hlavní činnosti
 - orientace v kupní smlouvě a dokladech obchodního případu
- **Efektivně hospodařit s finančními prostředky**
 - provádění platebního styku a zpracování dokladů souvisejících s hotovostním a bezhotovostním platebním stykem
 - sestavování kalkulace
 - stanovování daňové povinnosti k DPH a k daním z příjmů
 - vypočítání odvodu sociálního a zdravotního pojištění
 - účtování pohledávek, závazků, nákladů, výnosů
 - provádění účetní závěrky a uzávěrky
- **Dbát na bezpečnost práce a ochranu zdraví při práci**
 - osvojení si zásad a návyků bezpečné a zdravé neohrožující pracovní činnosti včetně zásad ochrany zdraví při práci u zařízení se zobrazovacími jednotkami (monitor, displeji apod.)

b) Klíčové:**Kompetence k řešení problémů**

- uplatňuje při řešení problémů různé metody myšlení (logické, matematické) a myšlenkové operace
- volí prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literatura, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit, využívá zkušeností a vědomostí nabytých dříve
- Personální a sociální kompetence
- přijímá a odpovědně plní svěřené úkoly

Matematické kompetence

- správně používá a převádí běžné jednotky
- provádí reálný odhad výsledku řešení dané úlohy
- nachází vztahy mezi jevy a předměty při řešení praktických úkolů, umí je vymezit, popsat a správně využít pro dané řešení
- efektivně aplikuje matematické postupy při řešení různých praktických úkolů v běžných situacích

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

- pracuje s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií
- pracuje s běžným základním a aplikačním programovým vybavením

Obsahové okruhy	Tematické celky
Podnik, podnikové činnosti, řízení podniku	Organizace, podnik, právní úprava podniku Podstata účetnictví Hlavní činnost podniku Prodejní činnost, obchodní závazkové vztahy Zabezpečení hlavní činnosti lidskými zdroji Zabezpečení hlavní činnosti oběžným majetkem Zabezpečení hlavní činnosti dlouhodobým majetkem
Finance, daně, finanční trh	Náklady, výnosy Zdroje financování Manažerské účetnictví Účetní uzávěrka a závěrka Soustava daní a zákonného pojištění Finanční trh

Doporučení: Maximální využívání PC, internet, aktuální zákony, reálné praktické příklady

❖ Pilotní škola OA, HŠ a SOŠ Turnov

Při praktické maturitní zkoušce řeší žáci úlohy týkající se společnosti s ručením omezeným nebo akciové společnosti. Žáci si losují téma ze dvou variant. Varianty jsou obdobné, liší se oborem podnikání firmy, číselnými údaji a některými dílčími úlohami. Obdobnost variant je záměrná a vede ke srovnatelnému hodnocení výstupů žáků. V úvodu zadání jsou obecné údaje o firmě (název, sídlo, předmět podnikání atd.). Dále zkouška obsahuje úkoly z účetnictví a ekonomiky. Zadání (zkušební témata a úkoly) navrhuje vyučující příslušných vyučovacích předmětů.

Úkoly z účetnictví se vypracovávají částečně s použitím softwaru a částečně ručně.

1. *Účetní software*, ve kterém žáci vypracovávají úlohy v listopadu účtovaného roku na PC. V této části se ověřuje především dovednost práce s účetním softwarem. Žáci při řešení vyjdou z úvodních údajů o firmě a založí pro tuto firmu účetnictví a proúčtují doklady za listopad účtovaného roku. Kromě založení firmy účtují o fakturách přijatých, vydaných, pokladně, interních dokladech a bankovních výpisech. Ze složitějších operací se ověřuje proúčtování přijatých nebo hrazených záloh a účtování faktur přijatých nebo vydaných z EU včetně kurzových rozdílů při úhradě těchto faktur, sestavení přiznání DPH. Výstupem z této části jsou sestavy účetní deník, rozvaha, faktura vydaná (žáci vystaví fakturu pro konkrétní firmu dle zadání), daňové přiznání DPH.

2. *Účetnictví vedené ručně*, ve kterém žáci do účetního deníku účtují případy v zadané firmě v prosinci a v přílohách k některým případům řeší i další úlohy. V této části se ověřuje především znalost proúčtování složitějších účetních případů – např. dohadné položky, opravné položky, rezervy, inventarizační rozdíly, výpočty při oceňování úbytku zásob, vedení skladové evidence, účtování o pořízení a vyřazení dlouhodobého majetku, mzdové výpočty a účtování o mzdách, úprava účetního hospodářského výsledku na daňový základ a výpočet daně z příjmu, proúčtování účetní závěrky, vyhotovení přiznání k DPFO nebo k silniční dani. Při vypracování daňových přiznání mají žáci možnost výběru. Přiznání vyhotoví buď na přiložený tiskopis, nebo elektronicky na stránkách České daňové správy, uloží ve formátu pdf a později vytisknou. Výstupem z této části je ručně vedený účetní deník, vyplněná inventurní karta DM s vypočtenými daňovými odpisy, zúčtovací a výplatní listina, vyhotovená skladní karta pro konkrétní druh zásoby, příloha s výpočtem daně z příjmu právnických osob.

Úkoly z ekonomiky navazují na úvodní zadání údajů o firmě. Žáci řeší úlohy z jednotlivých podnikových činností – např. majetek podniku, mzdy, finanční hospodaření podniku. Výstupem jsou výpočty uspořádané do tabulek a interpretace výsledků.

Povolené pomůcky jsou počítač a internet, účtový rozvrh, daňové zákony, obchodní zákoník, kalkulačka.

Žáci vypracovávají PMZ v odborných učebnách vybavených počítači s připojením na internet. Připojení na internet žáci mohou využít při vyhledávání v zákonech nebo při vyhotovení daňových přiznání prostřednictvím stránek České daňové správy.

Celková doba konání zkoušky je 300 min., tj. 5 hodin. Do tohoto času se nezapočítává čas tisku sestav. Po 5 hodinách práce žáci opustí odbornou učebnu a postupně jsou zváni po jednom k tisku sestav. Žáci, kteří dokončí práci v kratším čase než 5 hodin, mohou tisknout sestavy dříve.

Hodnocení: Výsledná známka z praktické maturitní zkoušky je stanovena jako vážený

aritmetický průměr známek z jednotlivých úkolů (matematicky zaokrouhleně), resp. předmětů. Váha úkolů byla stanovena podle časového zastoupení jednotlivých předmětů v celkové práci: účetnictví – 2, ekonomika – 2, účetní software – 1.

Ověřované kompetence

- a) **odborné:** Aplikovat poznatky z oblasti práva v podnikatelské činnosti
Provádět typické podnikové činnosti
Efektivně hospodařit s finančními prostředky
- a) **klíčové:** Kompetence k řešení problémů
Matematické kompetence
Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

Ověřované výsledky vzdělávání

- Zabezpečení hlavní činnosti oběžným majetkem
- Zabezpečení hlavní činnosti dlouhodobým majetkem
- Zabezpečení hlavní činnosti lidskými zdroji
- Hlavní činnost podniku
- Prodejní činnost, obchodní závazkové vztahy
- Náklady, výnosy
- Zdroje financování
- Účetní uzávěrka a závěrka
- Soustava daní a zákonného pojištění
- Finanční trh
- Zpracování písemností a manipulace s nimi
- Informační zdroje, celosvětová počítačová síť Internet
- Práce v lokální síti, elektronická komunikace, komunikační a přenosové možnosti internetu

Doporučení: Doporučujeme řešit úlohy na zadání konkrétní firmy – bližší sepětí s praxí. V účetní části je doporučeno i řešení úloh jak na počítači, tak ručně bez použití počítače. Zařazení účetnictví vedeného ručně umožňuje lépe ověřit pochopení logiky účetnictví. Dále doporučujeme při účtování využít alespoň některých konkrétních dokladů, např. účtovat na základě výpisu z účtu, který má podobu reálného výpisu, na základě paragonů apod., což opět vede k bližšímu sepětí s praxí. Do budoucna doporučujeme individuální podobu PMZ na každé škole, protože tak lze více zohlednit volitelné předměty, které škola žákům nabízí

❖ OA Heroldovy Sady Praha 10

Praktická maturitní zkouška zahrnuje učivo z předmětů účetnictví (UCE), informační a komunikační technologie (IKT) a písemná a elektronická komunikace (PEK) a je zpracována v plném rozsahu na počítači.

Praktická maturitní zkouška se koná v odborných počítačových učebnách. Kapacita jednotlivých učeben je maximálně 18 žáků. Účetní část zkoušky probíhá v programu Premiér, část IKT + PEK v programech MS Word, Excel a Access.

Celková doba konání pro jednoho žáka je 300 minut, z toho 60 minut trvá nepřetržitá práce z IKT a PEK, po 20minutové přestávce následuje 240minutová nepřetržitá práce z UCE.

Popis způsobu hodnocení

Z předmětu účetnictví obdrží žák známku dle následující stupnice:

Počet bodů	Známka
100–95	1
94–87	2
86–71	3
70–60	4
59 a méně	5

Z předmětů IKT + PEK obdrží žák známku dle následující stupnice:

Počet bodů	Známka
100–95	1
94–87	2
86–71	3
70–60	4
59 a méně	5

Celkové hodnocení praktické maturitní zkoušky:

- dostane-li žák z UCE známku 5, výsledná známka je 5,
- dostane-li žák z UCE známku 1 a z IKT + PEK známku 5, výsledná známka bude 3,
- v ostatních případech se počítá vážený průměr z obou známek s tím, že známka z UCE má 70% váhu, známka z IKT + PEK má 30% váhu.

Ověřované kompetence

a) Odborné:

- Schopnost pracovat s příslušnými právními předpisy.
- Vyhotovovat typické písemnosti v normalizované úpravě.
- Zpracovávat doklady související s evidencí zásob, dlouhodobého majetku, zaměstnanců, prodeje a hlavní činnosti.
- Provádět základní mzdové výpočty (výpočet hrubé a čisté mzdy, výpočty zákonného pojištění, zdanění příjmů ze závislé činnosti).
- Provádět základní výpočty odpisů, využití kapacity dlouhodobého majetku, efektivnosti investic.
- Sestavovat kalkulace.
- Vypočítat odvod sociálního a zdravotního pojištění.
- Provést účetní závěrku a uzávěrku.

b) Klíčové:

Kompetence k učení

- *Uplatnění různých způsobů práce s textem (zvl. studijní a analytické čtení), efektivní vyhledávání a zpracovávání informací.*

Kompetence k řešení problémů

- *Porozumění zadání úkolu nebo určení jádra problému, získání informace potřebné k řešení problému, navržení způsobu řešení, popř. varianty řešení a zdůvodnění, vyhodnocení a ověření správnosti zvoleného postupu.*
- *Uplatnění různých metod myšlení a myšlenkových operací při řešení problémů (logické, matematické, empirické).*

Komunikativní kompetence

- *Zpracování administrativních písemností, pracovních dokumentů i souvislých textů na běžná i odborná témata.*
- *Dodržování jazykových a stylistických norem i odborné terminologie.*

Matematické kompetence

- *Vytvoření různých forem grafického znázornění (tabulky, diagramy, grafy, schémata apod.).*

Kompetence využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a pracovat s informacemi

- *Práce s osobním počítačem a dalšími prostředky informačních a komunikačních technologií.*
- *Práce s běžným základním a aplikačním programovým vybavením.*

Zadání pro praktickou zkoušku

a) Pro účetní část jsou připraveny tři varianty (témata) praktické maturitní zkoušky, žák si jedno vylosuje:

- Účtování v akciové společnosti
- Účtování ve společnosti s ručením omezeným
- Účtování individuálního podnikatele

Praktická maturitní zkouška z účetnictví zahrnuje:

- sestavení rozvahy,
- sestavení předběžné kalkulace,
- účtování v deníku (cca 70 účetních případů), je stanoveno povinné minimum účetních jevů, které musí v různých obměnách obsahovat všechny varianty,
- práci s účetními doklady (přibližně ¼ účetních případů je zadána formou „papírových“ účetních dokladů, žáci provedou jejich zaúčtování a likvidaci, některé účetní doklady musí naopak žáci v programu vytvořit),
- využití modulů účetního programu (především Účetnictví, Dodavatelé, Odběratelé, Daňová kancelář, Evidence, ...),
- práci s daňovým přiznáním (především k DPH, silniční dani a dani z příjmů),
- daňové výpočty,
- používání účetního software a získávání údajů z jeho jednotlivých částí.

Výstupy jsou rozvaha, účetní deník, příkaz k úhradě, odběratelská faktura, pokladní doklady, daňové přiznání apod. Dalším typem výstupu této části jsou rukou psané výpočty, např. daně z příjmu, mzdy, kalkulace. Žáci mohou používat k výpočtům (např. předběžné kalkulace) MS Excel. Žáci musí prokázat schopnost vést účetní agendu výše uvedených společností a orientovat se v aktuálních zákonech.

b) Část *informační a komunikační technologie a písemná a elektronická komunikace* zahrnuje:

- vypracování obchodní písemnosti dle ČSN 01 6910 (Úprava písemností

zpracovaných textovými editory)

- práci v textovém procesoru MS Word (především hromadná korespondence, styly a formátování, práce s objekty, záhlaví a zápatí)
- práci v tabulkovém procesoru MS Excel (především základní a složené funkce, podmíněné formátování, adresování buněk, formát buněk)
- práci v databázovém programu MS Access (především import dat, primární klíč, relace, výběrové a souhrnné dotazy)

Výstup tvoří tři soubory:

- dokument naformátovaný a sloučený pomocí nástroje textového procesoru hromadná korespondence
- naformátovaná tabulka s výpočty v tabulkovém procesoru
- databáze vytvořená a upravená v programu na správu relačních databází.

Žáci musí prokázat schopnost účinně a efektivně pracovat s výše uvedenými kancelářskými programy.

Doporučení: S přihlédnutím k faktu, že zaměstnavatelé kladou důraz na schopnost absolventů zvládat agendu pomocí informačních technologií, lze doporučit realizaci praktické maturitní zkoušky plně pomocí IKT.

5. Maturitní práce s obhajobou

Maturitní práce s obhajobou před zkušební maturitní komisí je jednou z vhodných forem pro komplexní ověření odborných a klíčových kompetencí žáků v maturitních oborech. Vlastní sepsání maturitní práce by ale vždy mělo být podloženo řešením konkrétních praktických úkolů. Ve školách je ověřeno, že nejlepší způsob je, když žák individuálně nebo v týmu v průběhu posledního ročníku realizuje zadaný úkol, tento úkol podrobně rozpracuje, vyhodnotí a popíše do své práce, kterou prezentuje zkušební komisi. Důležité je volit taková témata a jejich zadání, abychom se vyhnuli tomu, že žáci pouze okopírují a zkompilují texty z internetu nebo jiných zdrojů souvisejících se zadaným tématem. Takto zadaná práce nemá žádný skutečný význam ani pro žáka, ani pro ověření získaných kompetencí. I když školy zapojené do řešení tohoto úkolu maturitní práci jako formu PMZ nevyužívají, existují i v oboru Obchodní akademie možnosti pro její uplatnění a vhodná témata, při jejichž řešení musí žáci prokázat celý soubor odborných i klíčových kompetencí.

Zadání maturitní práce

Zadání maturitní práce určí ředitel školy s dostatečným časovým předstihem s ohledem na rozsah, obsah a náročnost zpracování tématu práce, nejpozději však 4 měsíce před termínem obhajoby maturitní práce. Žák má na vypracování maturitní práce lhůtu nejméně jeden měsíc. Pokud je určeno více než jedno téma, žák si téma maturitní práce zvolí v termínu stanoveném ředitelem školy, pokud si žák ve stanoveném termínu téma nezvolí, vylosuje si jedno téma z nabídky určené ředitelem školy. Maturitní práci může zpracovávat a obhajovat několik žáků společně, v tomto případě jsou žáci hodnoceni jednotlivě.⁵

Zadání maturitní práce dle vyhlášky obsahuje:

- a) téma maturitní práce
- b) termín odevzdání maturitní práce
- c) způsob zpracování a pokyny k obsahu a rozsahu maturitní práce
- d) kritéria hodnocení maturitní práce
- e) požadavek na počet vyhotovení maturitní práce
- f) určení částí tématu zpracovaných jednotlivými žáky v případě, že maturitní práci bude zpracovávat několik žáků společně

Podle vyhlášky určuje počet témat a způsob jejich volby ředitel školy. V některých školách umožňují žákům, aby si téma navrhli sami, nebo aby využili náměty a zaměření reálných firem, ve kterých vykonávali odbornou praxi (po dohodě s uvedeným podnikem), projekty, na kterých pracovali v rámci SOČ nebo jiných soutěží (návrh tématu schvaluje ředitel školy po dohodě s učitelem odborných předmětů – vedoucím maturitní práce). Jako maturitní práce se objevují, i když dosud spíše ojediněle, projekty nebo témata stanovená ve spolupráci se sociálními partnery. Tento přístup je možné považovat za velmi vhodný, protože žáci nejen musí uplatnit celý soubor vědomostí, dovedností a kompetencí, ale zároveň vidí praktický přínos své maturitní práce. Tématem maturitní práce s obhajobou může být např. Založení (fiktivní) firmy – vypracování podnikatelského záměru, Marketingový mix v obchodní společnosti, Postavení firmy na trhu, Marketingová a prodejní strategie, Sociální a zdravotní pojištění v ČR, Vliv reklamy na mladé lidi – výzkumné šetření.

Požadavky na maturitní práci zahrnují nejen termín odevzdání maturitní práce a počet výtisků, formu a výstup zpracování (písemná práce, projekt, produkt – výrobek, kombinace písemné části a produktu apod.), ale také strukturu písemné práce (závazný obsah) – např. úvod nebo anotaci charakterizující stručně zaměření a obsah práce, shrnutí – resumé v českém a cizím jazyce, informační zdroje a použitá literatura, prohlášení o samostatném zpracování maturitní práce, požadovaný minimální rozsah práce (např. počet normostran bez příloh a obrázků – 1 normostrana = 1800 znaků včetně mezer).

⁵ Vyhláška č. 177/2009 § 15 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou v pozdějším znění.

Doporučujeme zpracovat spolu se zadáním harmonogram postupu prací pro žáky s uvedením termínů konzultací, dílčích výstupů a nejzazšího data pro odevzdání práce (v některých školách vedou takový harmonogram pomocí prostředků IKT, což usnadňuje kontrolu jak ze strany školy, tak žáků).

Doporučujeme také stanovit podrobnější kritéria hodnocení maturitní práce a její obhajoby, např. dodržení zadání a požadovaných náležitostí, věcné zvládnutí tématu, samostatnost a originalita řešení, struktura práce – přehlednost, logičnost, provedení výpočtů a grafických zobrazení, jazyková a formální kvalita, práce s literaturou a informacemi, úroveň prezentace (PowerPoint, ústní projev, vystupování), zdůvodnění a argumentace řešení (reakce na posudky a dotazy členů zkušební komise).

Některé SOŠ nabízejí žákům seminář k maturitní práci, kde žáci mají nejen možnost konzultovat postup práce, ale seznámí se s formálními náležitostmi a metodami zpracování maturitní práce, uváděním citací a odkazů, s průběhem obhajoby.

Vedení a oponentura maturitní práce:

Ředitel školy určí nejpozději 4 měsíce před termínem obhajoby maturitní práce vedoucího maturitní práce (nejlépe spolu s přidělením témat žákům) – nejčastěji příslušného vyučujícího odborných předmětů – a nejpozději jeden měsíc před termínem obhajoby maturitní práce stanoví ředitel oponenta maturitní práce (zpravidla je oponentem jiný učitel odborných předmětů, vhodná je i spolupráce se sociálními partnery nebo s jinou školou).

Vedoucí i oponent maturitní práce zpracují jednotlivě písemný posudek maturitní práce. Posudky jsou žákům předány nejpozději 14 dní před termínem obhajoby maturitní práce. Příklad posudku a hodnocení obhajoby viz http://www.sbrez.cz/soubor/posudek_mat_prac.pdf.



6. Literatura

1. Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.
2. Vyhláška MŠMT č. 177/2009 Sb., o bližších podmínkách ukončování vzdělávání ve středních školách maturitní zkouškou, ve znění vyhlášky č. 90/2010 Sb.
3. Sdělení MŠMT č. j. 8960/2010-23 Průvodce profilovou částí maturitní zkoušky. Informace pro ředitele, učitele a žáky středních škol.
4. RVP pro obor 63-41-M/02 Obchodní akademie.



7. Výklad pojmů

Forma maturitní zkoušky je prostředek k ověření výsledků vzdělávání. Formy maturitních zkoušek jsou vymezeny školským zákonem a vyhláškou č. 177/2009 Sb. Pro profilovou maturitní zkoušku jsou stanoveny tyto formy: maturitní práce s obhajobou před zkušební maturitní komisí, ústní zkouška před zkušební maturitní komisí, písemná zkouška, praktická zkouška, kombinace uvedených forem zkoušky, např. (SZ § 79/4).

Volba formy maturitní zkoušky je v kompetenci ředitele/-lky školy.

Hodnocení žáků u maturitních zkoušek: Způsob hodnocení výkonu žáků v jednotlivých maturitních zkouškách je v obecné rovině stanoven vyhláškou č. 177/2009 Sb., ve znění pozdějších předpisů (§ 24 – 26). Kromě *způsobu hodnocení* (jak budeme hodnotit – známkou, bodově, procentuálně) by měla být nastavena jako součást zadání pro jednotlivé zkoušky také *kritéria hodnocení výkonu (úspěšnosti)*.

Hodnoticí kritéria jsou měřítka, podle kterých budeme posuzovat, na jaké úrovni žák splnil zadané úkoly, za co obdrží příslušné bodové nebo jiné ohodnocení. Hodnoticí kritéria mnohem přesněji než klasifikace vypovídají o úspěšnosti žáka. Klasifikace vyjadřuje míru žakových znalostí a dovedností v souladu s hodnoticím kritériem. Body či procenta přidělená jednotlivým částem zkoušky vyjadřují váhu obtížnosti jednotlivých částí zkoušky nebo položek zadání (úkolů). Kritéria hodnocení zvyšují objektivitu hodnocení, neboť sjednocují názory členů komise na výkon žáka. Pro žáka jsou důležitým zdrojem informací jak před zkouškou, tak po zkoušce, kdy mu poskytují jasnou zpětnou vazbu o jeho výkonu.

Maturitní práce s obhajobou před zkušební maturitní komisí je jednou z forem PMZ. Jedná se o práci samostatně zpracovanou žákem, která má prokázat komplexní osvojení požadovaných kompetencí, schopnost samostatně řešit teoretické i praktické problémy, popř. vykonávat pracovní činnosti související s tématem maturitní práce, prezentovat a obhajovat svoji práci. Ověřuje nejen orientaci v odborné problematice, ale také celou řadu klíčových i všeobecných kompetencí. Lze ji považovat za progresivní formu ověřování výsledků vzdělávání ve středních odborných školách.

Podmínky pro konání maturitní práce a její obhajobu vymezuje vyhláška č. 177/2009 Sb., § 15 ve znění pozdějších předpisů.

Písemná zkouška je jednou z forem maturitních zkoušek. Podmínky pro její konání stanoví vyhláška č. 177/2009 Sb., § 17. Písemná zkouška má podobu samostatné práce žáka, která vychází ze stanoveného tématu. Témata, nejméně jedno, stanoví ředitel. Pokud je stanoveno více než jedno téma, žák si z nich bezprostředně před zahájením zkoušky jedno téma zvolí. Pokud si žák téma nezvolí, téma si vylosuje.

Z uvedeného vyplývá, že témata zkoušky nejsou žákům přidělována. Písemnou zkoušku nelze nahradit testem.

Počet zkoušek profilové části maturitní zkoušky je obecně vymezen školským zákonem (SZ) § 79, odst. 1. SZ stanoví počet povinných zkoušek profilové části

maturitní zkoušky (dále jen profilová část) na dvě nebo tři a zároveň určuje, že konkrétní počet povinných zkoušek stanoví pro každý obor vzdělání rámcový vzdělávací program, který je nutné respektovat.

Podle RVP odborného vzdělávání jsou pro všechny nové obory vzdělání stanoveny 3 povinné zkoušky, z toho nejméně 2 zkoušky (v lyceálních oborech 1) musí být odborné.

Kromě toho může žák skládat v rámci PMZ nepovinné zkoušky, a to nejvýše dvě (SZ § 79/2).

Ve třídách, kde se žáci ještě vzdělávali podle původních učebních dokumentů, nikoli podle RVP a ŠVP, je v kompetenci ředitele školy rozhodnout, zda stanoví dvě nebo tři povinné zkoušky PMZ.

Praktická maturitní zkouška je podle školského zákona jednou z forem profilové části maturitní zkoušky. Jedná se o zkoušku, která ověřuje, jak je žák připraven na výkon konkrétních činností vymezených v profilu absolventa, jak si osvojil požadované odborné dovednosti a související klíčové kompetence. Způsob provedení praktické maturitní zkoušky může být různý a závisí na charakteru a podmínkách jednotlivých oborů vzdělání. Může mít podobu konkrétní pracovní činnosti, řídicího nebo výrobního procesu, vytvoření produktu, písemné zkoušky (zaměřené např. na zpracování návrhu, kauzy, ekonomické rozvahy, protokolu), projektu. Praktickou zkoušku nelze zaměňovat za maturitní práci s obhajobou – jedná se o dvě samostatné formy maturitní zkoušky.

Sledování profilových maturitních zkoušek ukázalo, že podoba i organizace praktických zkoušek jsou v odborných školách velmi variabilní, a to i v rámci jednoho oboru vzdělání. Za funkční je třeba považovat takové pojetí praktické zkoušky, které není zaměřeno na ověření dílčích znalostí a dovedností, ale předpokládaných činností, které absolvent bude vykonávat, a požadovaných komplexních kompetencí.

Podle RVP je praktická MZ pro všechny obory vzdělání povinná, může však být nahrazena maturitní prací s obhajobou před zkušební komisí.

Podmínky konání praktické MZ vymezuje vyhláška č. 177/2009 Sb., § 18.

Profilová maturitní zkouška (PMZ) je jednou ze dvou částí maturitní zkoušky. V odborném vzdělávání je její funkcí ověřit, jak žáci dosáhli cílů a výsledků vzdělávání stanovených rámcovým a školním vzdělávacím programem v příslušném oboru vzdělání, tj. ověřit úroveň klíčových a odborných kompetencí žáků a jejich připravenost pro výkon povolání nebo odborných činností. PMZ v nových oborech vzdělání se skládá podle RVP ze tří povinných zkoušek, z nichž nejméně dvě (v lyceálních oborech nejméně jedna) musí ověřovat odborné kompetence žáka.

Tematické okruhy profilové části maturitní zkoušky jsou stanoveny na základě RVP a představují odborný základ daného oboru vzdělání, který je společný pro všechny žáky. Z tematických okruhů odvodí škola témata pro jednotlivé zkoušky profilové části maturitní zkoušky.

Témata maturitní zkoušky vymezují obsah jednotlivých zkoušek v konkrétní škole. Témata pro jednotlivé zkoušky stanoví ředitel školy na základě navržených tematických okruhů a ŠVP.

Ústní zkouška je samostatnou formou MZ a koná se před zkušební komisí. Pro každou ústní zkoušku stanoví ředitel školy 20 – 30 témat, z nichž si žák bezprostředně před zahájením zkoušky jedno vylosuje. Podmínky pro konání ústní zkoušky stanoví vyhláška č. 177/2009 Sb., § 16.

Zkušební předmět je organizační jednotkou maturitní zkoušky. Vyjadřuje rámcově obsah jednotlivých zkoušek. Zkušební předměty společné části MZ jsou stanoveny legislativně, zkušební předměty PMZ (povinné i nepovinné) stanoví ředitel školy.

Podle vyhlášek 274/2010 Sb. a 177/2009 Sb. se v dokumentaci k MZ včetně přihlášek žáka k jednotlivým zkouškám uvádí název zkušebního předmětu. Na rozdíl od společné části, kde je vazba mezi zkušebním předmětem a vyučovacím předmětem přímá, u PMZ může být zkušebním předmětem jak jeden konkrétní vyučovací předmět v učebním plánu ŠVP, tak dva či více obsahově příbuzných předmětů (např. ekonomika a účetnictví), nebo může obsahovat ucelené části vzdělávacího obsahu (tj. výběr souvisejícího učiva – tematických celků) z více vyučovacích předmětů. Předmětem maturitní zkoušky se mohou stát podle vyhlášky pouze takové vyučovací předměty nebo ucelené části vzdělávacího programu, kterým se v souhrnu vyučuje podle učebního plánu ŠVP (popř. učebních osnov) nejméně 144 hodin za celou dobu studia (podmínka 144 hodin se nevztahuje k fakticky odučenému počtu hodin).

Pro některé obory vzdělání je předmět maturitních zkoušek PMZ vymezen v RVP. Obsahový okruh stanovený RVP je povinný, škola jej rozpracuje do témat maturitní zkoušky (zkoušek). Samostatným zkušebním předmětem MZ může být také odborné zaměření vymezené v RVP a ŠVP, pokud splňuje podmínku 144 vyučovacích hodin.

Název zkušebního předmětu uváděný v dokumentaci může být shodný s názvem zařazených vyučovacích předmětů nebo vyjadřovat obecně obsahové zaměření zkoušky (zejména pokud obsah zkoušky vychází z více předmětů nebo zahrnuje vybrané části).

Přílohy

Příloha č. 1

Stanovisko Asociace Obchodních akademií k doporučením realizace PMZ

Domníváme, že pokud by školy postupovaly podle navrženého modelu, přispělo by to ke sjednocení výstupu profilové maturitní zkoušky ve stejném oboru na různých školách. To by mělo význam hlavně pro zaměstnavatele, kdy by bylo jasné deklarováno, jak byla kompetence ověřována a zda došlo k naplnění profilu absolventa RVP/ŠVP.

Příloha č. 2

Příklad kritérií pro hodnocení maturitní práce s obhajobou (k maturitní práci tvorba plakátu)
Maturitní práci, podle vyhlášky č. 177/2009 Sb., § 5, odst. 1 až 7, zpracovává žák na základě písemného zadání.

Kritéria návrhu hodnocení MP:

1. Formální úprava a zpracování včetně grafiky	10 b. (4*)
2. Stanovení problému, vymezení cíle, očekávané výsledky	5 b. (2)
3. Úroveň zpracování teoretické části	2 b. (1)
4. Úroveň zpracování praktické části	50 b. (20)
5. Zpracování analýzy dosažených výsledků	5 b. (2)
6. Práce s literaturou a informačními zdroji	
(včetně dodržování norem bibliografické citace)	10 b. (4)
Celkem:	100 bodů

Převodní klasifikační tabulka

Převod bodů na klasifikaci odpovídá vydaným Pravidlům pro hodnocení výsledků vzdělávání – OS75/08/10, určuje následující hodnocení:

90-100 bodů	1 - výborný
80-89 bodů	2 - chvalitebný
66-79 bodů	3 - dobrý
40-65 bodů	4 - dostatečný
0-39 bodů	5 - nedostatečný

Bodové ohodnocení práce s návrhem na klasifikaci zpracuje v rámci hodnocení maturitní práce určený vedoucí práce. Oponent práce, po seznámení se s návrhem vedoucího práce, předloží vlastní návrh klasifikace MP.

Pokud žák získá v některém z vyhodnocovaných kritérií méně než 40 % uvedených bodů (*hodnota v závorce), je jeho výsledné hodnocení navržené vedoucím práce maturitní komisí 5 – nedostatečný.

Výsledné hodnocení maturitní práce

Maturitní komisi je před obhajobou maturitní práce předloženo bodové hodnocení s návrhem klasifikace vedoucího práce a návrhem klasifikace oponenta.

Po ukončení obhajoby stanoví maturitní komise výsledné hodnocení (klasifikaci) maturitní práce a žáka s ním seznámí.

Hodnoticí tabulka pro vlastní obhajobu maturitní práce

Aby žák u obhajoby prospěl, musí splnit každé z výše uvedených kritérií alespoň na 40 % (*hodnota v závorce).

1	Poster - výstižnost, grafické ztvárnění, použitý SW	10 bodů (4*)
2	Prezentace – použitý prezentační SW (PowerPoint, web stránky, jiný)	20 bodů (8)
3	Vlastní prezentace – celková úroveň, vystupování, vyjadřování, výstižnost praktické části	50 bodů (20)
4	Schopnost analýzy dosažených výsledků – i z dotazů komise	20 bodů (8)
	CELKEM	100 bodů

Termín odevzdání maturitní práce

Maturitní práci je povinen žák odevzdat nejpozději v termínu, který je stanoven v „Zadání MP“. Pokud žák tuto povinnost nesplní, postupuje škola v souladu s § 15, odst. 7, vyhl. č. 177/2009 Sb. ve znění vyhl. č. 274/2010 Sb. takto:

„Neodevzdá-li žák pro vážné důvody práci v termínu stanoveném podle odstavce 1 písm. b), omluví se písemně řediteli školy nejpozději v den stanovený pro odevzdání maturitní práce, uzná-li ředitel školy omluvu žáka, určí žákovi pro odevzdání maturitní práce náhradní termín. Pokud žák, podle odstavce 1 písm. b), maturitní práci neodevzdá v termínu bez písemné omluvy s uvedením vážných důvodů nebo pokud mu omluva nebyla uznána, posuzuje se, jako by danou zkoušku vykonal neúspěšně.“



Příloha č. 3

KONZULTAČNÍ LIST

Žák / Žákyně:

Třída:

Téma maturitní práce:

Datum kontroly:

Obsah kontroly:

Hodnocení kontroly:

1 2 3 4 5

Podpis vedoucího práce:

Datum kontroly:

Obsah kontroly:

Hodnocení kontroly:

1 2 3 4 5

Podpis vedoucího práce:

Datum kontroly:

Obsah kontroly:

Hodnocení kontroly:

1 2 3 4 5

Podpis vedoucího práce:

Datum kontroly:

Obsah kontroly:

Hodnocení kontroly:

1 2 3 4 5

Podpis vedoucího práce:

Datum kontroly:

Obsah kontroly:

Hodnocení kontroly:

1 2 3 4 5

Podpis vedoucího práce:



Metodika obhajoby

MATURITNÍ PRÁCE

(pomocný materiál pro maturanty)

VÝZNAM OBHAJOBY

Obhajoba maturitní práce se stává důležitou částí celé práce studenta. Ukončuje celý proces zadání, zpracování a dokončení žákovského projektu zpracovaného jako profilová část maturitní zkoušky.

Proces se završuje obhajobou před maturitní komisí, která má v dané chvíli k dispozici vaši maturitní práci v tištěné podobě a návrhy vedoucího práce i oponenta na její hodnocení. Nyní nastává rozhodující okamžik, kdy můžete bravurní obhajobou názor komise, tedy i výsledné hodnocení celé profilové části maturitní zkoušky, zásadně změnit. Musíte mít na vědomí, že změna může nastat v kladném i záporném smyslu. Proto je dobrá, promyšlená prezentace a obhajoba projektu i příprava na ně stejně důležitá jako vlastní práce.

OBECNÉ ZÁSADY OBHAJOBY

Při obhajobě maturitní práce dodržujte následující obecné zásady:

- 1) V úvodu obhajoby se představit komisi jménem a představit název práce.
- 2) Hovořte pomaleji (držte se zásady „mluv pomalu, rychle myslí“) s jasnou, uspořádanou koncepcí a strukturou. Nechtějte říci všechno.
- 3) Hovořte „spatrá“, to ale neznamena, že nemůžete mít v psaných poznámkách připravenou osnovu. Vhodnější je však její grafická projekce v PowerPointu. Ta bývá dobrým vodítkem, nemůže však být tahákem, nelze pouze číst celé texty!
- 4) Délka vlastní prezentace je 10 až 15 minut; 10 minut máte praktické předvedení výsledků práce s odborným komentářem (předvedení sestaveného zařízení, animace, apod.) a posledních 5 minut je vyhrazeno na diskusi a otázky maturitní komise. Z toho vyplývá – vyzkoušet si prezentaci předem včetně jejího časování.
- 5) Dodržovat rétorické zásady, tj. artikulace, postoj, mimika, gesta, pomlky, síla hlasu, ale vždy s mírou, nejste na divadelním podiu, ale před maturitní komisí!
- 6) Nenechte se vyvést z míry reakcí komise, na připomínky reagujte klidně, nepřete se, případný omyl otevřeně uznejte, argumentujte klidně.
- 7) Předem se připravte na možné dotazy. Ty zásadní obvykle vyplynou z hodnocení oponenta práce, které se dozvíte před nástupem na „svaták“.
- 8) Schéma obhajoby (třeba i grafické), ve kterém si vyjasníte, co a v jakých souvislostech a pořadí chcete v daném krátkém časovém úseku maturitní komisi sdělit, si připravte předem.
- 9) Nacvičte si výstup před větším kolektivem – využijte nabízené možnosti Projektového semináře!

OBSAHOVÉ ZÁSADY OBHAJOBY

Mějte na paměti také zásady obsahové:

- 1) Obsah obhajoby přizpůsobte především zajímavému, zvláštnímu a něčím novému ze získaných informací.

Lidi (i maturitní komise jsou kupodivu lidé) nezaujmete známými obecnými fakty typu „použil jsem transformátor, protože je to zařízení, které umožňuje měnit střídavé napětí na sekundárním vinutí“ apod. Zajímavější je když uvedete, že jste chtěl použít ten a ten typ transformátoru, ale následně jste k vlastnímu překvapení zjistil, že nesnese zatížení 5000 Hz, což žádná dokumentace neuvádí apod.

- 2) Držet se následujícího schématu (osnovy vaší prezentace v PowerPointu)

A) CO bylo předmětem mé práce

B) PROČ jsem si vybral dané téma

C) Jaký CÍL PRÁCE jste si vytknul

D) JAK jsem k řešení práce přistoupil = tady můžete stručně naznačit obsah práce, jak jsme si jej naznačili v Maketě MP – tedy (názvy snímků):

- Jaký problém jste řešil

- Jaké byly vaše hlavní poznatky z teoretické části (historie teorie nutné k řešení problému – z analýzy informačních zdrojů)

- Vybraná zajímavost z teorie

E) Praktická část, aneb K JAKÝM VÝSLEDKŮM JSTE DOŠEL – např. viz „F“

- Jaké dílčí kroky (cíle) v praktickém řešení jste si stanovil

- Jak jste při praktickém řešení postupoval (naznačit)

- K jakým výsledkům jste se dopracoval – co jste vytvořil

F) PREZENTACE VYBRANÉ ČÁSTI PRÁCE = část zpracované grafiky, animace, = tady spustit vaše video, animaci, grafiku, elektronické nebo strojírenské zařízení apod. (max. na 3-5 minut)

G) CO SE VÁM PODAŘILO A CO NAOPAK NE – zde právě prezentovat ony odborné, i nepředvídané a nepředpokládané, zajímavosti, na které jste narazil

H) BYL SPLNĚN STANOVENÝ CÍL PRÁCE, pokud ne zcela, tak proč?

I) JAK JE MOŽNÉ VÝSLEDKY VYUŽÍT

Pozn.: Tuto osnovu a celé schéma je dobré mít připravené jako grafickou prezentaci (například v PowerPointu) a v okamžiku, kdy dojdete k bodu „F“, spustit program umožňující prezentaci vlastní práce (například SolidEdge, praktickou ukázkou zapojení ap.) a poté opět přejít v bodech „G“ a „H“ do PowerPointu.

Není to ale šablona, můžete si prezentaci připravit i jiným zajímavým způsobem. Vždy je ale dobré slovo doplnit grafikou. ZVUKY pokud možno, pokud nejsou součástí práce VYNECHAT!

3) Času je málo, a proto si vybrat při prezentaci jen to nejpodstatnější a nejzajímavější. Nehovořit o obecně známých věcech, do obhajoby zařadit méně známé informace a zajímavosti, které jste „objevil“ při přípravě práce

PÍSEMNÝ OPONENTSKÝ POSUDEK MATURITNÍ PRÁCE

z odborných předmětů

Žák / Žákyně:

Téma maturitní práce:

Vedoucí práce:

Oponent práce:

Školní rok: Třída:

Hodnocení oponenta práce

Klasifikace

1. Zhodnocení obsahu práce po formální stránce

1 2 3 4

5

(celková úroveň obsahu po formální stránce, splnění požadavků
na grafickou úroveň práce)

2. Zhodnocení a posouzení obsahu po odborné stránce

1 2 3 4

5

(dodržení požadavků zadání, úroveň a kvalita odborného řešení)

3. Písemný posudek práce

(zhodnocení kladů práce, případné nedostatky)

4. Celkové hodnocení práce

1 2 3 4

5

5. Náměty k diskusi (k oponentuře)

Datum:

podpis oponenta práce

